

Ref.nr.

Saksnr 200600368

Dato: 09.01.09

Verneplan for Smøla i Smøla kommune, Møre og Romsdal fylke

1. Forslag

Miljøverndepartementet (MD) legger med dette fram forslag om verneplan for Smøla i Smøla kommune, Møre og Romsdal fylke.

Tilrådingen omfatter 10 områder som foreslås vernet som naturreservater og landskapsvernområder. Åtte av områdene er forslag om naturreservater og to av områdene er forslag om landskapsvernområder. Områdene utgjør et totalareal på ca 275 km² hvorav 188 km² er vannareal. (ca 183 km² sjøareal og ca 5 km² er ferskvann). Alt landareal er privat grunn.

Områdene som foreslås vernet er:

1. Remman naturreservat (ca 20 341 dekar)
2. Aunvågen naturreservat (ca 4 269 dekar)
3. Fløtjønna naturreservat (ca 207 dekar)
4. Hopavassdraget naturreservat (ca 11 000 dekar)
5. Kyrhaugvatna naturreservat (ca 228 dekar)
6. Midt-Smøla naturreservat (ca 40 255 dekar)
7. Sjøvågen naturreservat (ca 557 dekar)
8. Sortna naturreservat (ca 7 100 dekar)
9. Sør-Smøla landskapsvernområde med plante- og dyrelivsfredning (ca 183 000 dekar)
10. Haverøya landskapsvernområde (ca 2 828 dekar)

Ministerpresidentens vedtak datert 20.4.1944 om Skjølbergøyene dyrelivsfredning blir opphevet samtidig med at denne verneplanen vedtas.

2. Hjemmelsgrunnlag

Områdene foreslås vernet som naturreservat og landskapsvernområder med plante- og dyrelivsfredning i medhold av lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern § 5, § 6, § 8, jf § 10, § 13, § 14 og §§ 21, 22 og 23. Når det gjelder hjemmelsgrunnlag for det enkelte området, vises det til kap. 10.

3. Verneverdier

Formålet er å bevare et utvalg av natur- og kulturlandskap i form av store urørte myr- og våtmarksområder samt et unikt skjærgårdslandskap med en rik biologisk produksjon. Her finnes natur av både nasjonal og internasjonal verdi knyttet til sjøfugl, våtmarksfugl, havstrand og elveos, myr, våtmark, produktive gruntvannsområder, skjærgårdslandskap, urørt kystnatur, kystlynghei og kulturlandskap. Det finnes sjeldne og spesielle naturtyper og arter med spesielle miljøkrav. For noen arter representerer verneområdene ytterkanten av deres utbredelsesområde.

Smøla er klassifisert som ett av de viktigste områdene for fugl i Europa, og ett av områdene i verden med størst bestand av havørn. Smøla er også ett av de viktigste oterområdene i Europa. Sør-Smøla-området ble kåret til årets kulturminne i Norge i 1995. Her finnes også automatisk fredete kulturminner, nyere tids kulturminner, gamle ugjødsle grasmarker og lyngheier.

4. Andre interesser

Andre interesser er knyttet til fiske, havbruk, tanghøsting, taretråling, jordbruk, vindkraft, friluftsliv, hytter og annen fritidsbebyggelse, jakt og ferskvannsfiske, uttak av grus, skipsfart og Kystverkets virksomhet. Innenfor enkelte områder er det taretråling og havbruksinteresser. Det går kraftledninger gjennom noen av verneområdene.

Planen berører ikke etablert virksomhet innen turisme/reiseliv.

4.1. Planstatus og forholdet til vindkraft

Alt areal er LNF-områder i kommuneplanen med unntak av Ringsøya og Hallarøya i Sør-Smøla landskapsvernområde, hvor det er en reguleringsplan som åpner for en forsiktig nybygging. Dette er det tatt hensyn til i Sør-Smøla landskapsvernområde. Deler av Midt-Smøla i nord-vest, er i kommunedelplan for vindkraft avsatt til vindkraftformål. Utbygging av vindkraft vest for dette områder er gjennomført, og det er avklart at områdene som foreslås som naturreservat ikke skal utnyttes til vindkraft.

5. Trusler mot verneverdiene

Truslene er primært knyttet til bygging av infrastruktur, hyttebygging, nydyrking av myr, grøfting og planting. Gjengroing av kulturlandskapet er også en faktor som kan true viktige verdier. Effekten av taretrålingen er noe usikker. Avløpsvann og jordbruksavrenning kan ha negative effekter.

Økt ferdsel og økt aktivitet kan på sikt være en trussel, spesielt i sårbare perioder. Jakt kan være forstyrrende i mindre, avgrensede områder.

6. Saksbehandling

6.1. Bakgrunn

Verneplan for Smøla inngår i arbeidet med å oppfylle Stortingets målsetting om at det skal sikres et representativt utsnitt av variasjonsbredden i norsk natur. Det er

bl.a. vedtatt å gjennomføre fylkesvise, tematiske verneplanar for våtmark, myr, sjøfugl og edellauvskog.

6.2. Saksgang

Oppstarten av planarbeidet var nært knyttet opp til igangsetting av vindkraftprosjektet. Fylkesmannen utarbeidet i den forbindelse rapporten "Verneplan for Smøla kommune". Oppstart ble meldt 16.4.1999. Det ble gjennomført en rekke synfaringer og møter med kommunen, grunneiere med flere. Lokal høring ble gjennomført i august 2003. For å sikre koordinering med framlegget til marin verneplan, venta fylkesmannen med å sende planen på høring til etter at det rådgivende utvalget for marin verneplan hadde lagt fram sin første tilråding.

For å redusere konfliktene ble det nedsatt en arbeidsgruppe med representanter for kommunen, Møre og Romsdal fylke og Direktoratet for naturforvaltning (DN). Det ble opprettet ei styringsgruppe bestående av representanter fra kommunen, grunneierne, Forum for natur og friluftsliv, Smøla Bondelag, Fiskeridirektoratet, Nordmøre Fiskarlag, Aksjonsgruppa og Møre og Romsdal fylke. Styringsgruppa opprettet i tillegg åtte kunnskapsgrupper som skulle sørge for ny kunnskap. Kommunen fikk deretter på nytt anledning til å komme med uttalelse til fylkets endelige tilråding til DN. DN sendte saken på sentral høring i november 2005. Før sentral høring ble det gjennomført et møte mellom kommunen, fylket og DN. DN oversendte sin faglige tilråding til Miljøverndepartementet i juni 2006. Saken ble sendt på foreleggelse til berørte departement i juni 2007.

6.3 Forholdet til Konsekvensutredninger

Kravet om konsekvensutredning i forbindelse med etablering av verneområder blir utløst når arealet er over 500 km² eller når området er over 250 km² og vernet medfører en vesentlig endring i dagens bruk for primærnæringene eller reiseliv. I dette tilfellet kan de foreslåtte verneområdene i det alt vesentlige benyttes som i dag.

Konsekvensene av verneplanen er imidlertid utredet i henhold til forvaltningslovens og naturvernlovens bestemmelser. Gjennom høringen er ulike interesser bredt belyst og vurdert. Det er ikke avdekket konsekvenser som krever ytterligere utredninger av samfunnsinteresser så som næringsvirksomhet, i samsvar med Utredningsinstruksen pkt. 2.3.2. Avveining mellom bruk og vern har imidlertid ført til endringer i vernebestemmelser og i avgrensing. Således er verneforslaget tilpasset bl.a. næringsinteressene.

7. Viktige endringer under behandlingen av verneplanen

Av hensyn til havbruk, tareressurser og grusressurser foreslår fylket å ta Brattvær Monsøya og Edøyvalen naturreservater ut av planen.

En mindre del rundt Skalmen fyr i det opprinnelige foreslåtte Brattvær naturreservat vil bli vurdert i verneplan for sjøfugl. De tre foreslåtte naturreservatene Jøa, Rosvoll og Sør-Smøla er på bakgrunn av lokale innspill foreslått vernet som en del av Sør-Smøla landskapsvernområde. Haverøya var i fylkets tilråding med som en del av Sør-Smøla landskapsvernområde, men ble etter foreleggelsen utskilt som et eget verneområde.

I tillegg er det gjort noen justeringer av grenser. Dette er nærmere omtalt under beskrivelsen av hvert enkelt område.

8. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

Kommunen ønsker å få forvaltningsmyndigheten forutsatt at de får tilstrekkelige midler og at omfanget av verneplanen og restriksjonsnivået blir akseptabelt. Fylket foreslår at Statens Naturoppsyn legger en stilling til Smøla.

Miljøverndepartementet anbefaler at kommunen får forvaltningsmyndigheten. Utgifter til erstatninger og gjennomføring av erstatningsprosessen samt merking og oppsetting av skilt er dekket innenfor bevilgningen og tilsagnsfullmakten under kap. 1427 post 32. Den årlige budsjettmessige oppfølgingen av utarbeiding av forvaltningsplaner og etablering av oppsyn og skjøtsel vil være avhengig av den økonomiske utviklingen og budsjettsituasjonen. Det vises også til avsnitt 9.4.17. I tillegg vil det bli satt av midler til tiltak knyttet til naturbasert reiseliv.

9. Generelle merknader til verneplanen

Følgende instanser har fått verneplanen på høring:

Grunneiere, Smøla kommune, lokale og regionale fiskeri- og landbruksmyndigheter, en rekke lokale og regionale lag og organisasjoner, Møre og Romsdal fylke, Statens landbruksforvaltning, Kommunenes sentralforbund, Forsvarsbygg, Fiskeridirektoratet, Kystdirektoratet, Oljedirektoratet, Sjøfartsdirektoratet, Statens Kartverk, Riksantikvaren, Bergvesenet, Norges Geologiske Undersøkelser, NSB hovedadm., Jernbaneverket, AVINOR AS, Luftfartstilsynet, Vegdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Statens namnekonsulentar for Midt-Noreg, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog SF, Norges Bondelag, Norsk Sau og Geit, Norges Skogeierforbund, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norskog, Norges Fiskarlag, Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening, Taretrålfiskernes Forening, Norges Kystfiskarlag, Kgl. Norsk Båtforbund, Norges Luftsportsforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Botanisk Forening, Norsk Orkideforening, Norsk Ornitologisk Forening, Norsk Zoologisk Forening, Verdens Naturfond, Natur og Ungdom, Norges Miljøvernforbund, Norsk Biologforening, SABIMA, Den Norske Turistforening, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådenes Landsforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges handikapforbund, Norsk Surfforbund, Prosessindustriens landsforbund (Norsk Industri), Reiselivsbedriftenes landsforening, Norsk institutt for naturforskning, Biologisk institutt, Universitetet i Oslo, Universitetets naturhistoriske museer og botanisk hage, Universitetet i Bergen, Universitetet i Tromsø, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Vitenskapsmuseet, Universitetet for miljø- og biovitenskap, Havforskningsinstituttet, Norsk Fiskerihøgskole, SKOGFORSK.

Følgende instanser har ingen merknader til verneplanforslaget: Bergvesenet, Oljedirektoratet og Kommunenes sentralforbund.

9.1. Merknader fra lokale høringsinstanser

Smøla kommune krevde i utgangspunktet at det skulle etableres en styringsgruppe og en referansegruppe knyttet til denne. Styringsgruppen skulle avklare omfanget

av KU- program, forvaltningsplaner som en del av verneplanen og utarbeide revidert verneforslag som skulle sendes alle berørte parter før oversendelse til DN. I det reviderte forslaget må interessekonflikter beskrives og avveies, vernebehovet og arealbehovet dokumenteres, antall verneområder reduseres kraftig, vernet landareal bør ikke overstige 10 % av Smølas totale landareal, vernet sjøareal må ikke utgjøre en urimelig stor del av vernet sjøareal i Norge, og må tilpasses marin verneplan, verneforskriftene må tilpasses vernebehovet, og ikke medføre urimelige restriksjoner. Det må gjennomføres konsekvensutredninger og forutsatt at det endelige plandokumentet er akseptabelt, må forvaltningsmyndigheten legges til kommunalt nivå, og økonomiske midler til en forsvarlig forvaltning og oppsyn sikres.

Etter den utvidete lokale prosessen mener kommunen at fylkets tilrådning fortsatt er for omfattende, og det hevdes at styringsgruppas forslag ikke er tatt hensyn til uten at dette er begrunnet. Kommunen mener det må tas hensyn til bosetting og næringsvirksomhet, gis tilstrekkelig utviklingsmuligheter for akvakultur, havbeite, landbruk og reiseliv og forvaltningsplanen må være på plass før verneplanen trer i kraft. Kommunen er positiv til opprettelse av oppsyn i regi av SNO.

Forslag til grensejusteringer av hensyn til behov for erstatningsjord er i liten grad imøtekommet. Typiske tiltak i tradisjonell landbruksdrift bør gis generelt unntak i reservatforslagene. Vårjakt på sel bør kunne videreføres i samtlige aktuelle verneområder selv om jaktutøvelsen vil representere en forstyrrelse for fuglelivet i en sårbar periode. Kommunen mener at seljakta er så viktig for å opprettholde verneformålet, at dette oppveier de negative virkningene. Tidsrammen 21.8 – 14.4 i bestemmelsen om jaktutøvelse i § 4 bør derfor strykes. Skadefelling av grågåås bør kun reguleres av den lokale forvaltningsplanen for gåås.

Møre og Romsdal fylkeskommune, nærings- og miljøutvalget mener saken må samkjøres med Marin verneplan. Plan- og bygningslovens krav til allmenn medvirkning må følges bedre opp, slik at planen blir lokalt forankra. Verneplanen er i klar konflikt med kommuneplanen. Forvaltningen bør være lokal, og det må tilføres nødvendige ressurser. Det må utarbeides forvaltningsforutsetninger som legges fram og blir godkjent sammen med verneplanen. Ved endringer i vernereglene, må forslag sendes på høring før de blir vedtatt. Høsting av tang må tillates i alle verneområder der det er naturlig å drive slik virksomhet. Høsting av tare må tillates i områder som er godkjente for slik aktivitet. Det må ikke innføres generelt forbud mot ilandstigning i hekketida.

Fylkeslandbruksstyret peker på at driftsformene i landbruket kan bli endra i framtida. Forskriftene må ikke stenge for etablering av nye næringer, forutsatt at dette ikke i vesentlig grad går ut over formålet med vernet. Det må heller ikke legges restriksjoner på marin produksjon der dette ikke er i direkte konflikt med verneinteressene.

Fiskeridirektoratet, Region Møre og Romsdal hevder at fiskerimyndighetene ikke har vært delaktige i verneplanprosessen. De mener det bør utarbeides en konsekvensutredning. Det forutsettes at fiske kan drives som før. I forskriftene må det derfor gå klart fram at de marine ressurser skal forvaltes med hjemmel i Lov om saltvannsfiskeriene, og at farleier, sjøtrafikk, hamner, sjøkabler, rør og lignende reguleres med hjemmel i Hamne- og farvannsloven. Det må tillates havbruk og taretråling der dette ikke er i strid med verneformålet. Det finnes egne forskrifter for taretråling slik at det ikke er nødvendig å regulere taretråling i

verneforskriften. Verneforskriften er for statisk og det tas ikke høyde for framtidig utvikling.

Kystverket, region Midt-Norge ønsker at etablering, drift og vedlikehold av Kystverket sine anlegg og all ferdsel i samband med dette skal være tillatt. Statens vegvesen, regionkontoret ønsker at for verneområder som grenser mot riks- eller fylkesveger må avgrensnes mot vegeiendom. Det må være anledning til drift og vedlikehold av veger.

NTNU, Vitenskapsmuseet gir sin generelle støtte til verneplanen. For mange av områdene, er det viktig å utarbeide gode skjøtselsplaner. Dette for å verne om både landskapet, produksjonsverdiene for bøndene og det biologiske mangfoldet. Det er viktig å opprettholde beiting og annen drift for å verne om det åpne kystlandskapet.

Nordmøre fiskarlag ønsker at det blir utarbeidet en konsekvensanalyse.

Fiskarlaget forventer at miljøvernforvaltning og fiskeriforvaltning legger til rette for at alt marint vern blir sett under ett, og at det blir foretatt en samlet vurdering av konsekvenser for vern i kystsonen. De aksepterer ikke restriksjoner for fisket.

Smøla fiskarlag, Veiholmen Fiskarlag og Sør-Smøla Fiskarlag mener de har blitt for lite involvert i planarbeidet. Fiskarlagene mener at verneplanen må avsluttes. En eventuell ny verneplan må samordnes med Marin verneplan og kystsoneplanen i kommunen. Fiskarlagene etterlyser også en konsekvensvurdering av verneplanen og en risiko- og sårbarhetsanalyse som omfatter hvilke arter som er utsatt, og hvordan dagens bruk eller framtidig bruk av landskapet vil virke inn på området.

Norges Fiskarlag ber om en redegjørelse for på hvilken måte fiskerne er blitt trukket inn i prosessen i en tidlig fase og om det er gjennomført konsekvensanalyse. Konsekvensene av vernet må bli nøye utredet.

Smøla Saualslag/Beitelag etterlyser en konsekvensutredning.

Møre og Romsdal Bondelag krever endring av grenser og verneforskrifter av hensyn til framtidig næringsutøvelse. Det må gjennomføres konsekvensutredninger. Forvaltnings- og skjøtselsplaner bør være klare før vernet blir vedtatt. Verneområda bør forvaltes av kommunen. Det bør vurderes om det er arealer som kan vernes som landskapsvern-områder i stedet for naturreservater. I naturreservat må tida for jakt følge gjeldende lovverk og ellers være i samsvar med forvaltningsplan for jaktbare arter. Det bør gis unntak for å restaurere/vedlikeholde kulturmark.

Smøla Bondelag er kritisk til forslaget og ber om konsekvensutredning. De er spesielt opptatt av muligheter til nydyrking av myr og mener verneforslaget er for omfattende. De ønsker at dersom nye driftsformer og produksjoner skulle bli aktuelle, skal disse kunne tas i bruk dersom de ikke strir mot verneformålet.

Smøla arbeiderparti mener omfanget av planen er for stor. Jordbruket trenger tilleggsjord på grunn av myrsynkinga. Det bør utarbeides en konsekvensanalyse. Forslagene til verneregler er for strenge, blant annet ilandstigningsforbud og forbud mot bruk av hest i utmarka. Det må ikke innføres forbud mot jaktprøver, teltleirer og idrettsarrangement. Gjeldende jakttider må fortsette. Det må også legges til rette for økt avskyting av sel.

Smøla senterparti mener det må gjennomføres konsekvensutredning. Det må tas mer hensyn til bruk ved vurdering av hva som skal vernes. De viser til at vern ikke skal være strengere eller omfatte større areal enn hva som er nødvendig.

Partiet har også flere bemerkninger til forskriftene og foreslår at hjemmelen i forskriften om at DN skal kunne heve forskriftsnivået må fjernes, ilandstigningsforbud må ikke innføres, generell båndtvang for hund må fjernes, bruk av sykkel og hest utenfor eksisterende veg må være tillatt, forbud mot tang- og tareskjæring må ut av forskriften, opplistingen i § 3 nr. 3 må være uttømmende, forbudet mot oppdrettsanlegg og skjellkulturer må fjernes, forbudet mot framføring av kloakkledninger og nye veger må fjernes, forbudet mot teltleir, idrettsarrangement, jaktprøver med mer må fjernes, forbud i § 3 nr. 5a er for restriktive, jakttidene bør endres til 1.8 – 1.5, blant annet for å tillate seljakt ut hele april, kommunen bør være forvaltningsmyndighet.

Smøla SV mener vernet er for omfattende og krever konsekvensanalyse og forvaltningsplan før vernet trer i kraft. De kan ikke se at vernet er en fordel for reiselivsnæringa. Forvaltningsmyndigheten må legges til kommunen. Det må utarbeides nye verneregler der bruken av naturen vurderes nøye. Det må åpnes for akvakultur, tang- og tarehøsting. Smøla SV kan ikke godta ilandstigningsforbud. Bruk av hest og sykkel må være lov. Paragrafen om båndtvang er unødvendig. Forbudet mot teltleirer, idrettsarrangement, jaktprøver med mer må også bort. Forbudene i § 5 nr. 1 om motorferdsel er alt for strenge. Forbud knyttet til jakt og fangst og mulighetene for forvaltningsmyndighetene til innskjerping må endres. Smøla Høyre reagerer på omfanget av verneplanen hvor viktige områder som kan utnyttes til næringsformål blir båndlagte. Dette gjelder spesielt turistnæringa, fiskeoppdrett/ havbruk og landbruk.

Smøla jeger- og fiskeforening og Buzzer's Fluefiskeklubb krever at det blir tillatt med rensking av vassdrag av hensyn til at sjøørretbestanden. Jakt på sel må være tillatt i hele jaktperioden. Bruk av jakthund må tillates uten søknad. Fuglehundprøver og rypetelling må kunne fortsette. Gapahuker må kunne settes opp. Det må være tillatt å sette opp telt samt at arrangementer de har holdt tidligere må kunne fortsette. Verneforskriftene må ikke innskrenke mulighetene til jakt og fangst ut over de generelle reglene. Det bør ikke være ilandstigningsforbud i verneområdene.

Møre og Romsdal jeger- og fiskeforening støtter høringsuttalelsene fra Smøla JFF og Kristiansund og Nordmøre JFF.

Norsk Ornitologisk Forening mener at plandokumentene er mangelfulle fordi fagrapporten ikke er lagt ved. Planen mangler oversikt over viktige funksjoner og verdier som må sikres. Verneforskriftene bør ha en bedre tilpassing til det enkelte området.

Underskriftsaksjon "Nei til Verneplan Smøla" mener at forslaget vil kunne får dramatiske, negative konsekvenser for Smøla. Før verneplanen blir tatt opp til politisk avgjørelse må det utarbeides grundige konsekvensanalyser.

Smøla IL mener de skulle vært involvert tidligere i prosessen. Idrettslaget mener at det må gjennomføres en konsekvensutredning og at eventuelle vernede områder må evalueres i et helhetlig perspektiv.

Smøla grunneierlag gir ikke sin tilslutning til verneplanen. De ønsker at verneforskriftene ikke må være til hinder for fiskekultivering, fiske, fiskearrangement, jakt, jaktprøver og ryperegistreringer. Grunneierlaget har levert en detaljert liste over aktuelle vassdrag for kultivering og områder for rypetaksering og/eller jaktprøver.

Innsmøla Ungdomslag protesterer på det sterkeste mot at et så stort areal foreslås vernet. Dette tar bort nærings, bo og trivselsgrunnlaget. De etterlyser konsekvensutredning. Forvaltningsmyndigheten må bli lokal.

Vestsmøla Vel mener at forslaget er for omfattende. De anser det som umulig å vurdere et forslag uten at konsekvensene av forslaget er utredet. En eventuell verneplan må gi signal om bruk og utnytting av naturen.

Mange grunneiere har en generell motstand mot vern og mener at det enten må utarbeides et nytt forslag eller at hele verneplanen må forkastes. De er imot restriksjonsnivået når det gjelder ferdsel og jakt, og de mener det må kunne brukes modellbåter og modellfly med motor, vannscooter, paraglider og vannski. Det må også kunne brukes eksisterende båtstø til oppdrag av båter.

En privatperson peker på at det er ulikt hjemmelsgrunnlag og ulike regler for felling av skadegjørende grågås sammenlignet med ordinær jakt på grågås, og at dette bør innarbeides i verneforskriftene. Samtlige verneområder bør få likelydende regler når det gjelder jakt på grågås. Det bør innføres unntak for jakte på sel i april og august.

FMC BioPolymer hevder at dersom det blir aktuelt med omfattende forbud mot høsting av tang og tare vil det skape problem i næringa. FMC mener at næringsinteressene har vært trukket for lite inn i verneprosessen og at det er tatt for lite hensyn til konklusjonene i St.meld. nr. 43 (1998-1999) Vern og bruk i kystsona. Generelt bør det være tillatt med taretråling. Taretråling bør reguleres til tidsvindu (tidsbegrenset tillatelse) slik at forstyrrelseffekten blir minimalisert.

Stolt Sea Farm AS, Sal Mar AS og Smølen Handelskompagni AS mener at verneplanen hindrer utviding av oppdrettsaktiviteten. Effektene av dette rammer også annen næring som er knyttet til oppdrett. De krever konsekvensutredning. Smøla Havfiskesenter er i mot forbudet mot ilandstigning. Det må bli samme jaktregler som utenfor verneområdene, spesielt på sel og skarv som påvirker fiskebestandene.

Styringsgruppen mener at forvaltningsplan må utarbeides for å tydeliggjøre hvordan verneforskriftene skal konkretiseres i hvert enkelt verneområde. Forvaltningsmyndighet må delegeres til kommunen hvis det følges av tilstrekkelige økonomiske ressurser og anledning til å hente inn nødvendig fagkompetansen. Det anbefales grensejusteringer av hensyn til havbruksinteresser, samt at flere områder foreslås tatt ut av verneplanen. Styringsgruppen mener for øvrig at det ikke bør være ilandstigningsforbud, at sel bør beskattes hardere, at hund bør kunne brukes til jakt, at tradisjonelt landbruksdrift må tillates og at det settes av betydelige arealer til nydyrking. Motorferdsel må tillates i forbindelse med de generelle unntakene i forskriften. Det bør gis et generelt unntak for høsting av tang og tare i naturreservatene. I forhold til maskinell tangskjæring foreslår styringsgruppen et tidsvindu av hensyn til fugl. Nye arealer må settes av til vindkraft, samt at ny industri må kunne etableres i kjølvannet av vindkraftutbygginga. Spesielt interessant er etablering av vindparker i sjøen.

Styringsgruppen har følgende merknader til forskriftene for naturreservater:

§ 3 – Verneregler: Følgende setninger foreslås strøket:

”Opplistinga er ikkje uttømmande”, ”Bruk av reservatet til teltleire, idrettsarrangement, jaktprøver eller andre større arrangement er forbode” og ”Bruk av sykkel og hest utanom eksisterande vegar er forbode”.

§ 4 – Generelle unntak: -Det bør gis unntak for plukking av planter til eget behov og formuleringen "manuell tanghøsting hele året. Taretråling og maskinell tanghøsting reguleres av tidsvindu gitt av forvaltningsplan" bør tas med.

-Nr. 3 bør endres til "Alt fiske og skjelsanking (levende skjel) med naturlig tilhørende aktiviteter". Næringsaktivitet (skjelldyrking) må ikke utelukkes. Med "tilhørende aktivitet" menes nødvendig ilandstigning knyttet til denne aktiviteten.

-Nr. 4 bør lyde: "Jakt og fangst og bruk av skytevåpen etter gjeldende lovverk og/eller lokale forvaltningsplaner".

-Nr. 5 om fangst av mink bør strykes.

-Restaurering og vedlikehold av kulturmark bør flyttes fra § 5 til § 4.

Punktsprøyting samt motorisert pussing og gjødsling av kulturmark bør tillates.

-Det anbefales at formuleringen "Oppsetting av kve og leskur for beitedyr.

Graving og/eller muring av brønner i beiteområder og ved hus. Tilleggsforing av utegangarsau" tas med.

§ 5 – Eventuelle unntak etter søknad: -Nr. 1 anbefales endret til: "All motorferdsel på land utover det som er tillatt etter § 4 og i henhold til forvaltningsplan."

-Nr. 2 endres til: "Etablering av nye grøfteutløp i verneområdet for drenering av tilgrensende areal". -Nr. 6 endres til: "Tilrettelegging for friluftsliv og reiseliv ved anlegg av ankrings- og renovasjonsplasser, bygging av nye flytebrygger og gapahuker, vedlikehold av eksisterende stier og løyper, samt rydding og merking av nye".

-Det bør bli mulighet til gjenoppføring av bygg, anlegg eller kulturminner på eller ved gamle tufter.

§ 6 – Ferdsl: Ordlyden foreslås endret til: "Dersom ein ny og uforutsett situasjon – som kan dokumenteres, -- oppstår i naturreservatet, kan forvaltningsstyresmakta av omsyn til verneformålet og etter samråd med DN, ved lokal forskrift forby eller regulere ferdsel av ikke-næringsmessig art, i heile eller deler av reservatet".

§ 10 – Iverksetjing: Styringsgruppa foreslår: "Denne forskrift trer i kraft fra det tidspunktet forvaltningsplan for naturreservatet er vedtatt".

9.2 Fylkets tilråding

Fylket viser til at verneplanen ikke oppfyller kravet til konsekvensutredning etter Plan og bygningsloven, jf 6.3 Verneområdene kan i all hovedsak brukes slik som i dag. For å imøtekomme andre interesser foreslår fylket å ta enkelte områder ut av planen, benytte mildere verneform eller lavere restriksjonsnivå. Fylket viser også til at verneformålene nå er bedre tilpasset de enkelte områdene.

Ferdsel

Det tilrås ingen ferdselsrestriksjoner på land, med unntak av ilandstigningsforbud i hekkeperioden i Sortna naturreservat. Verneforskriftene legger ingen begrensinger på vanlig motorferdsel til sjøs. Vannski, vannscooter med mer vil være forbudt.

DNs myndighet til å regulere ferdselen er hjemlet i naturvernloven og i delegasjonsbrev fra MD, slik at bestemmelsen i forskriftene kun er av informativ art. Pga. den store lokale motstanden tilrår fylket å ta denne bestemmelsen ut av forskriftene. Fylket presiserer at dette har ingen innvirkning på DN's myndighet til å regulere ferdselen. Det foreslås at forbudet mot bruk av sykkel og hest utenom eksisterende veger og stier ikke skal gjelde grunneier og hans nære familie.

Arrangement

Både i landskapsvernområdene og naturreservatene vil det være mulig med tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger og mindre arrangement. Annen organisert ferdsel og ferdselsformer, og større arrangement som kan skade naturmiljøet må ha særskilt tillatelse av forvaltningsmyndigheten. I naturreservatene § 3 nr. 5 foreslås: ”Aktivitet og arrangement som ikkje er negativ for verneformålet og som føregår i dag kan avklarast og godkjennast i forvaltningsplan og / eller etter søknad; jf Friluftsløven § 10”.

Jakt og friluftsliv

Etter søknad kan det åpnes for tilrettelegging for friluftsliv og reiseliv ved å anlegge ankrings- og renovasjonsplasser, flytebrygge, gapahuger og utsiktspunkt. Det kan også åpnes for merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsårer, samt rydding og merking av nye stier og løyper i tråd med forvaltningsplan.

Det tilrås at det blir tillatt med jakt i alle verneområder i perioden 21/8 – 14/4 med unntak av Fløtjønna naturreservat hvor fylket tilrår et totalt jaktforbud. Det tilrås en innskrenkning i fangst på sel i siste halvdel av april for å hindre forstyrrelse i hekketiden. Bruk av hund skal være tillatt i tråd med hundelova og forskrifter. Det er ikke dyrka mark i verneområdene. Det er derfor lite aktuelt med felling av skadegjørende grågås her. Det tilrås likevel en åpning for dette i mange av områdene. I naturreservatene gis det et generelt unntak for plukking av vanlige blomsterplanter til privat bruk.

Landbruk

Det er viktig at man sikrer reserveareal for oppdyrking samt areal for tilleggsnæringer til landbruket. Fylket har tatt ut areal for nydyrking i Hopavassdraget (560 daa), Sør-Smøla (ca. 400 daa) og Midt-Smøla (3560 daa) for å redusere arealkonflikten med landbruket.

Tilleggsforing av utegangarsau kan foregå i alle områder utenom Remman og Sortna.

Graving av brønner til hytter og husdyr bør tillates i alle områder unntatt Remman og Sortna. Det samme gjelder oppsetting av kve og leskur til beitedyr samt oppsetting av gjerder i forbindelse med beite. Motorferdsel i forbindelse med disse aktivitetene må det søkes om.

Det kan søkes om å restaurere/vedlikeholde kulturmark ved at det kan bli gitt lov til manuelt uttak av tuegras, høymole og tistel på beite- og slåttemark, samt maskinell pussing og fjerning av tre og busker. Der det er tradisjon for det kan det og bli gitt lov til brenning av gras og lynchheier. Areal og tidsrom avklares i forvaltningsplan og skjøtselsplan. Det åpnes for avvirkning av plantefelt og fjerning av fremmede treslag.

I landskapsvernområdene kan skogsdrift og uttak av ved skje i medhold av plan.

Høsting av tang og tare

I både reservatene og i landskapsvernområdene gis det et generelt unntak for manuell tanghøsting, samt maskinell tanghøsting i tidsrommet 21/8 – 14/4 og taretråling hvert sjette år. Det foreslås nå et forbud mot taretråling i kun to referanseområder.

Fiske

Det er ikke restriksjoner for utøvelse av fiske.

Bygninger og installasjoner

I reservatene kan det etter søknad gis dispensasjon til gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade. I landskapsvernområdene tilrår fylket at de blir gitt myndighet til å avgjøre om et tiltak kan endre landskapet sin art eller karakter vesentlig.

Motorferdsel

Ved akutte tilfeller i forbindelse med arbeid på Kystverkets installasjoner er det tillatt med motorferdsel. I landskapsvernområdene kan det gis unntak for bruk av motorkjøretøy og luftfartøy for tiltak i § 3 nr. 1.2 og 1.3 og for transport av materialer til vedlikehold/ oppbygging av bygninger med mer.

9.3. Merknader fra sentrale høringsinstanser

Vegdirektoratet ber at forskriftens § 4 blir rettet til ”Motorferdsel på og drift og vedlikehold av offentlig og privat veg”.

Havforskningsinstituttet (HI) ser verdien av at taretråling forbyes i enkelte områder, slik at disse blant annet kan fungere som referanseområder. Dette vil imidlertid også kunne ivaretas i marin verneplan. HI foreslår at reguleringen av tarehøsting i alle typer verne-områder samordnes og innarbeides i de regionale høstingsforskrifter, samt at eventuelle endringer i høstesyklus gjøres i den sentrale forskriften for høsting av tang og tare.

Norges Fiskerlag er tilfreds med at verneforslaget ikke vil medføre restriksjoner. Imidlertid er fiskerinæringen i rask utvikling både i forhold til arter, teknologi, ferdse og forvaltningsregimer. Begrepet *tradisjonelt fiske* bør erstattes med *yrkesfiske*. Nye landfester for fiskeredskap bør defineres som et generelt unntak i verneforskriftens § 4. Det er påvist en sammenheng mellom tetthet av sel og parasitten kveis på fisk. Vårjakta på sel vil i liten grad ha negativ innvirkning på verneformålet, og seljakta må kunne videreføres. Tidsrammen 21.8 – 14.4 i bestemmelsen om jaktutøvelse må derfor strykes.

Taretrålfiskernes Forening kan ikke se at det er nødvendig å utvide høstesyklusen fra 5 til 6 år, og støtter Smøla kommunestyre i at fylkets tilråding må avvises.

Norsk Industri og FMC Biopolymer mener Smøla er et internasjonalt kjerneområde for stortare. Det tas ikke tilstrekkelig hensyn til vedtatt politikk om at alginatindustrien skal ha langsiktig og forutsigbar tilgang til råstoff. Manglende koordinering fylker i mellom fører til at tarenæringen litt etter litt fratras viktige høsteområder.

Kjemisk Forbund mener stabil, forutsigbar og tilstrekkelig råstofftilgang er avgjørende for arbeidsplasser i alginatindustrien. Forbundet mener at verneforslaget ikke ivaretar de politiske vedtak som skal sikre alginatindustrien forutsigbar tilgang til råstoff.

NTNU, Vitenskapsmuseet (VM) mener det ikke bare er myrene på Smøla som har verneverdi, men også anna våtmark og kulturlandskapet. Det er viktig å trekke lokalsamfunnet inn i arbeidet med vern og forvaltning av kulturlandskapet.

Statens Landbruksforvaltning (SLF) viser til at begrepet *tradisjonelt landbruk* er konsekvent brukt i forskriftene når jordbruk, landbruk eller skogbruk er omtalt. Dette gir inntrykk av at det ikke er ønskelig eller mulig å utvikle landbruket

videre. For at det skal være mulig å opprettholde beiting, må en legge til rette for et aktivt jordbruk med husdyr tilpasset de rammevilkåra som næringa ellers må forholde seg til, og med de samme mulighetene for utvikling som i andre områder så lenge det ikke påvirker verneverdiene negativt. SLF ønsker å endre begrepet *tradisjonelt beite* til *beite*. Dersom en driver med tilleggsføring av utegangarsau uten å gjøre skade, bør denne aktiviteten kunne fortsette. Bestemmelsen i reservatforskriftene er noe strenge. For eksempel i § 5 nr. 4 for Aunvågen naturreservat, der SLF foreslår et nytt punkt i § 4 som åpner for drift og vedlikehold av jordbruksareal og kulturmark. Det er også nødvendig å skrive om § 4 nr. 11 og 12. Restaurering/reetablering og gjenopptakelse av drift på gammel kulturmark kan eventuelt plasseres i § 5, unntak etter søknad. Avvirking av plantefelt er omtalt i § 5, men bør vurderes flyttet til § 4, og det bør stilles krav om skogbruksplan godkjent av forvaltningsmyndigheten. Det må gis åpning for motorisert transport av syke eller skadde dyr i tråd med lov om dyrevern. Av hensyn til verneverdier og brukerinteresser er det nødvendig at det utarbeides forvaltningsplan.

Fiskeridirektoratet mener det bør gis et generelt unntak for havbeite slik DN foreslår for Remman naturreservat, at betegnelsene *fiskeoppdrettsanlegg* og *skjellanlegg* bør erstattes med *installasjon for akvakulturproduksjon* for bedre å harmonisere med akvakulturloven, at regulering av taretråling må vurderes i forbindelse med fastsetting av forvaltningsplan for tang og tare i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag. Det bør derfor gjøres et generelt unntak for taretråling i § 4 for samtlige naturreservat bortsett fra Remman, og at det gjøres unntak for *Etablering av landfeste for fiskeredskap* i § 5 i naturreservatene.

Riksantikvaren (RA) slutter seg til verneplanens hovedtrekk. Forslaget om framtidig oppdyrking må avklares i forhold til kulturminneverdiene. RA ønsker ikke oppdrett i stor skala fordi det kan forringe kulturminner under vann.

Statkraft Development AS har interesse av å bygge ut ytterligere vindkraftprosjekter. Det er imidlertid en rekke forutsetninger som først må oppfylles. Eksisterende nett har ikke kapasitet til å ta i mot ytterligere vindkraftproduksjon. Statkraft har undersøkt muligheten for nettilknytting til Tjeldbergodden ved å legge en ny sjøkabel via Hitra. Dette vil kreve betydelige investeringer, som igjen forutsetter at kostnadene fordeles på en størst mulig utbygging. Det er følgelig avgjørende at område for vindkraft er så stort som mulig.

Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA) mener at

- Verneplanen bør gjennomgå en konsekvensutredning hvor redegjørelse for vernet står sentralt.
- Det må legges fram en redegjørelse for landbruks- og fiskerimyndighetenes rolle.
- Det må legges fram en redegjørelse for positive konsekvenser verneplanen kan ha.
- Kuli må vernes som landskapsvernområde.
- Alle arealinnskrenkninger av hensyn til nydyrkningsinteresser trekkes tilbake.
- Det bør ikke være sjøfugljakt på store deler av Sør-Smøla eller høsting av tang og tare i viktige leveområder for sjøfugl. Det bør være forbud mot ferdsel i forhold til hekkeplasser for havørn og myteplasser for gjess og

andefugl samt totalforbud mot jakt innenfor mindre reservat som Kyrhaugvatna.

- Forvaltningsplaner må utarbeides snarest.
- Det må ikke foretas ytterligere arealreduksjoner av hensyn til vindmøller. Vindparkene på Smøla representerer allerede en stor nasjonal belastning.

Norges Naturvernforbund (NNV) mener at et omfattende vern er berettiget og er skuffet over alle kompromissene. Det er svært viktig å få vernet Brattvær og Monsøya. NNV støtter forbud mot taretråling og maskinell tanghøsting i Aunvågen, Midt-Smøla, Hopavassdraget, Fløtjønna og Sjøvågen naturreservater. NNV mener vern gir et utmerket utgangspunkt for økoturisme og grønn omsorg. Norsk Ornitologisk Forening (NOF) mener at ut fra de dokumenterte naturverdiene, er planen noe mangelfull, og på enkelte punkt også misvisende, og det gir ikke noen god oppsummering og henvisning til fagrapportene som ligger til grunn. Ferdelsrestriksjoner må vurderes på nytt for å redusere forstyrrelse av fuglelivet. Det gjelder også i forhold til jakt og for mekanisert tanghøsting. Tilrettelegging for utfart og reiseliv etter § 5 må vurderes i forhold til områdets karakter og verneformål. Formålsparagrafen graderer ikke områdene i forhold til internasjonale forpliktelser eller nasjonale miljømål. Det burde ha vært lagt vekt på områdenes verdi som overvintringslokalitet, hekkeområder og leveområde for oter.

Kongelig Norske Båtforening, Region Midt-Norge mener lokaldemokratiet får avgjøre denne saken, da det ikke er riktig at utenforstående skal avgjøre lokale saker.

Norges Bondelag (NB) synes det er beklagelig at vernemyndighetene ikke i større grad har vektlagt vurderinger og anbefalinger i den utvidete lokale prosessen, og ber om at disse innspill i større grad tas med i utformingen av verneforslaget. Utkast til forvaltningsplan bør foreligge samtidig med godkjenning av verneplanen. En bør legge opp til kommunal forvaltning parallelt med etableringen av forvaltningsplanen.

Smøla kommune mener det ikke er nye momenter i DN's høringsforslag som tilsier at kommunen bør endre syn. Kommunen har likevel følgende merknader:

- Forskriftene for naturreservat må være uttømmende jf. § 3 nr. 4, og § 4 om generelle unntak må være utformet slik at mest mulig av aktiviteten som fram til i dag har vært vanlig fortsatt skal kunne være tillatt så lenge de ikke er i strid med verneformålet.
- Grense på 30 personer for søknad om arrangement i naturreservat virker kunstig. Det må være arrangementets art som må være avgjørende for om det må søkes.
- Unntak for motorferdsel på offentlig og privat veg må gjelde de veger det har vært vanlig å benytte til motorisert ferdsel.
- Kommunen er uenig i at tilleggsføring av sau skal skje utenfor reservatgrensene.
- Formuleringen "tradisjonelt beite" må opprettholdes.
- Det må kunne tillates nye brønner og oppsetting av kve og leskur der hensynet til dyreholdet gjør dette naturlig uavhengig av reservatets størrelse.
- Det er i vernets interesse at det på avgrensede områder etableres faste installasjoner for friluftsliv og reiseliv i reservatene. Dette fremmer

interessen for bruken av de vernede områdene samtidig som brukerne blir ledet til de områder som er ønskelig.

- Det gis ikke noen signaler om hvordan DN stiller seg til et mulig økt arealbehov for vindkraft ut over det som er avsatt i delplan vindkraft. Kommunen vil fortsatt arbeide for at et siste område for vindkraft skal kunne utbygges dersom forutsetningene for utbygging gjør realisering mulig.

9.4. Direktoratets tilråding

9.4.1 Saksbehandling

Etter DN sin vurdering, er saksbehandlingsreglene for vern etter naturvernloven fulgt med hensyn til krav i naturvernloven bestemmelser i Rundskriv T-3/99 "Saksbehandlingsregler etter naturvernloven (§ 18)". DN vil også vise til den omfattende utvidete lokale prosessen etter at lokal høring var avsluttet. Under den lokale høringsprosessen hevder Nærings- og miljøutvalget i Møre og Romsdal fylkeskommune at verneplanen er i klar konflikt med Smøla kommune sin kommuneplan, arealdelen. Smøla kommune sin kommuneplan med arealdel ble vedtatt i 1993. Smølaprosjektet ble startet i 1998 og var i stor grad finansiert av staten. Hovedmålsetningen var en koordinering av planarbeid, og sammen med verneplanen og vindkraftprosjektet (med KU vindkraft), var at kommunen skulle rullere sin kommuneplan og lage kommunedelplan vindkraft. En av rammebetingelsene til arealdelen var avklaringene i forhold til verneplanen som kom med fagrapporten "Verneplan for Smøla kommune" av 31.12.1998.

Det refereres til den gamle kommuneplanen av 1993 som har byggeområder for fritidsbebyggelse på Ringsøya og Hallarøya som ligger innenfor planlagt landskapsvernområde. Formålet med vernet er også å sikre kulturlandskapet med de kulturhistoriske verdiene som blant annet er knyttet til fiskeværene. Rent formelt er det ingen ting i veien for at en nasjonal planlegging av verneområder går over den kommunale planleggingen. Ved et vedtak etter naturvernloven går verneområdenes forskrifter foran kommuneplaner. Det blir isteden et spørsmål om erstatning i etterkant av vernet. Når fylket ga sin tilråding til DN tok fylket hensyn til bestemmelsen om byggeområder for fritidsbebyggelse på Ringsøya og Hallarøya. Utover dette kan ikke DN se at verneplanen kommer i konflikt med arealdelen av kommuneplanen.

9.4.2. Formål med verneplanen

Formålet med verneplanen er tredelt slik det framgår av St.meld. nr. 68 (1980-81) Vern av norsk natur:

- Sikre et utvalg av naturområder som utgjør et representativt utvalg av norsk natur.
- Bevare økologiske nøkkelområder, ved å verne områder som har en særdeles viktig funksjon for store konsentrasjoner av arter eller individer.
- Bevare artsmangfoldet i naturen.

Hovedformålene er gjentatt i flere senere stortingsdokumenter. DN stiller spørsmålsteget ved om NOF har kommentert det verneforslaget som ble sendt på

lokal høring da verneformålene her hadde en vesentlig annerledes form og innhold enn det utkastet som nå foreligger. Dette gjør det noe vanskelig for DN å kommentere deler av kritikken fra NOF, men også til dels NNV og Sabima.

DN har på bakgrunn av innspillene kommet til at fylkets tilråding i forhold til avgrensning og verneform i all hovedsak kan støttes. Fylkets tilråding er et balansert forslag som i all hovedsak gir et tilfredsstillende vern. Det har vært lagt ned betydelige ressurser på å møte behov fra andre samfunnssektorer og lokale brukerinteresser. Føringer fra blant annet St.meld 43 1998-99 *Vern og bruk av kystsona* er blitt tillagt betydelig vekt når det gjelder å avklare forholdet mellom verneinteressene og næringsinteressene i sjø. Det er derfor gjort en sammenfatning av sjøarealenes betydning for verneformålet og grunnlaget for de foreslåtte avgrensningene av verneområdene i sjø. Begrunnelsen for at også sjøarealer vernes, er at de utgjør en viktig del av helhetlige økosystemer, danner en naturlig arrondering som sikrer verneformålet, er viktig for å sikre næring til dyr og fugler, er oppholdssted i forbindelse med sjøfuglers overvintring, myting, hekking og trekk og er oppholdssted for sjøpattedyr.

9.4.3. Verneomfang

På Smøla ligger de naturgitte forutsetningene til rette for et rikt biologisk mangfold og store områder med verneverdig natur. Videre er naturtilstanden av en slik art at store arealer fremdeles er intakte. Dette medfører at det er store verneinteresser på Smøla.

Verneplanen vil medføre at betydelige deler av kommunens areal blir vernet. Gjennom prosessen er det tatt ut betydelige arealer, også areal nær bosetting og av hensyn til ulike næringsinteresser. Videre er store arealer omgjort fra naturreservat til landskapsvern. Det er også gjort endringer av verneforskriftene for å komme lokale ønsker i møte. DN mener derfor bruker- og næringsinteressene har fått betydelig gjennomslag. DN mener at fylket har foretatt en grundig vurdering av forslaget fra styringsgruppa.

9.4.4. Samordning med andre verneplaner

Slik forslaget nå foreligger, er verneplanen samordnet med forslaget til marin verneplan. Området med forbud mot havbruk og taretråling i Remman er i tråd med forslaget i marin verneplan. Når det gjelder Sør-Smøla er det foreslåtte restriksjonsnivået noe mildere enn hva rådgivende utvalg for marin verneplan la til grunn for sin tilråding. I forbindelse med marin verneplan vil det bli laget et eget program for konsekvensutredninger.

9.4.5. Friluftsliv

Vernet er ikke til hinder for tradisjonelt, enkelt friluftsliv. Det er også anledning til merking, rydding og vedlikehold av stier, løyper og gamle ferdselsveger. I spesielle tilfeller kan det også etter søknad åpnes for merking og rydding av nye stier og løyper. Det er viktig at slik åpning vurderes opp mot eksisterende og potensiell bruk, og eventuelt behov for spesiell kanalisering for å sikre verneverdiene. Når det gjelder tilrettelegging i form av for eksempel gapahuker og kaianlegg er dette ikke tillatt i naturreservater. Dette er tiltak som kan medføre

skade på naturmiljøet, spesielt i sårbare områder. DN vil derfor tilrå forbud mot fysiske tilrettelegginger for friluftsliv og reiseliv i naturreservatene. I landskapsvernområdene kan det åpnes for dette etter søknad og disse spørsmål må også vurderes nærmere i forvaltningsplanen.

Turvirkosomhet i regi av ideelle lag og foreninger, universiteter, skoler eller andre institusjoner kan skje uten å søke dispensasjon. DN tilrå å opprettholde forbud mot teltleirer, idrettsarrangementer og andre større arrangementer, men med adgang til å søke dispensasjon. Her siktes det til aktiviteter utover vanlig ferdsel til fots, og at bestemmelsen ikke er til hinder for turvirkosomhet som nevnt foran. Det legges også til grunn at ordinær teltslagning med inntil noen få telt er tillatt. Større arrangementer som turmarsjer, orienteringsløp etc krever dispensasjon. Det bør kunne gis dispensasjon for flere år. Norges jeger - og fiskeforbund ønsker et generelt unntak for jakthundprøver. DN viser til at denne typen arrangementer må, på samme måte som for aktivitetene nevnt over, vurderes ut fra størrelse.

9.4.6 Plantelivet

I naturreservat er alt planteliv fredet. DN vil derfor ikke tilrå at plukking av vanlige blomsterplanter blir tillatt her. I landskapsvernområdene derimot er det ikke forbud mot plukking av vanlige blomsterplanter.

9.4.7 Ferdsel og motorferdsel

Alle verneområdene har forbud mot motorferdsel. Fylkets forslag om at det kan gis tillatelse til transport av materialer til vedlikehold/oppbygging av bygninger, mener direktoratet er unødvendig og dekkes av bestemmelsen i § 3 nr. 5.3 b. Forskriftene gir unntak for bruk av hest og sykkel på eksisterende veier. DN viser for øvrig til friluftslovens bestemmelser som også sier at det er forbudt å ri og bruke sykkel utenom stier og veger i utmark. DN vil derfor ikke tilrå særbestemmelser for grunneiere slik fylket har gjort. Forskriften åpner for å søke dispensasjon fra forbudet.

9.4.8 Jakt og Fritidsfiske

DN oppfatter opprensning av elver/bekker som et relativt omfattende tiltak som bør behandles i forvaltningsplanen. I forhold til tidligjakt på grågås legger DN fylkets tilråding til grunn, men forutsetter en streng håndheving hvor hensynet til verneformålet er styrende for eventuelle dispensasjoner.

DN støtter fylket i at noen av verneområdene bør skjermes for seljakt i siste halvdel av april av hensyn til fuglelivet.

9.4.9 Landbruk

Beite

Beiting er tillatt. Direktoratet for naturforvaltning kan imidlertid av hensyn til fredningsformålet ved forskrift regulere beitetrykket i hele eller deler av reservatet. Dersom det skulle oppstå problemer som følge av beiting, mener DN at det er svært viktig at problemene søkes løst i et samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten og aktuelle organisasjoner og brukere, før en eventuelt

vurderer å regulere beitetrykket ved forskrift. Der forvaltningsmyndighet ikke er delegert til kommunen, må kommunen trekkes med i et slikt samarbeid.

Tilleggsføring av utegangarsau

Tilleggsføring av dyr på beite vil innebære motorferdsel for å frakte fóret. Fóringplassene vil i tillegg være utsatt for tråkkslitasje. Gjennom verneplanprosessen er kravet om tileggsføring av utegangarsau fremmet uten at behovet er konkretisert til spesielle besetninger eller aktuelle fóringsteder. Det er derfor vanskelig å uttale seg om omfanget av denne aktiviteten. For de mindre verneområdene bør tileggsføring foregå utenfor verneområdene. Dette vil gjelde områdene Fløtjønna, Sjøvågen og Kyrhaugvatna. For Aunvågen, Hopavassdraget, Midt-Smøla, Haverøya og Sør-Smøla, er det gitt et generelt unntak for tileggsføring, men motorferdsel knyttet til dette må det søkes om. Videre bør dette vurderes i forvaltningsplanen.

Skjøtsel av kulturmark

Lyngbrenning inngår i skjøtsel av kulturmark. Søknader om lyngbrenning bør derfor behandles med hjemmel i vernebestemmelsen som regulerer skjøtsel av kulturmark. Dette bør også vurderes i forvaltningsplanen. Det er ikke fulldyrket innmark i fylkets forslag.

Uttransport av dyr

Når det gjelder uttransport av syke, døde eller døende beitedyr, mener DN det er vanskelig å regulere dette på en god og fleksibel måte i forskriftene. I slike akutsituasjoner bør dyreeier hvis mulig ta kontakt med forvaltningsmyndigheten, evt. orientere forvaltningsmyndigheten i etterkant dersom det ikke var mulig å oppnå kontakt.

Nye driftsformer

Om nye driftsformer og produksjoner i landbruket skulle bli aktuelle, må dette vurderes i forhold til verneforskriftene når det eventuelt blir aktuelt. DN tilrår bruk av begrepet "jordbruk" i forskriften fordi landbruksbegrepet er i stadig endring. Et eventuelt nytt innhold i landbruksbegrepet kan gi nye aktiviteter som kan komme i strid med verneformålet.

9.4.10. Havbruk

Under behandlingen av St. meld nr 43 (1998-99) Vern og bruk i kystsona skilte Stortinget i Innst. S. nr. 168 (1999-2000) klart mellom landskapsvernområder og naturreservater med hensyn til oppdrettsvirksomhet. Ut fra disse føringene vil det kun unntaksvis være aktuelt å tillate havbruksvirksomhet i naturreservater. Søknader om havbruk i naturreservater må derfor vurderes etter den generelle unntakshjemmelen i forskriftene. For både landskapsvernområder og naturreservater er forslagene i tråd med gjeldende praksis fra tidligere vernevedtak de senere år.

For områder som vernes som naturreservat med formål knyttet til blant annet sjøfugler, er det blant annet i kystverneplanene for Troms og Nordland og verneplan for sjøfuglområder i Nord-Trøndelag slått fast at havbruksanlegg ikke

er forenelig med naturreservater. Ut fra gjeldende tolkning av naturvernloven kan det derfor ikke legges opp til mer havbruk enn det som nå foreslås.

9.4.11 Fiske

Vernebestemmelsene legger ingen restriksjoner på tradisjonelt yrkesfiske. Nye former for yrkesfiske som kan komme til å være i strid med vernebestemmelsene, må vurderes når det blir aktuelt. DN tilrår å åpne for etablering av nye landfester etter søknad for at forvaltningsmyndigheten skal ha en best mulig oversikt over aktiviteter i verneområdene og for å sikre en god dialog med myndighet og yrkesfiskere.

9.4.12 Tang og tare

Rådgivende utvalg for Marin verneplan har tilrådd taretrålingsforbud i Remman, Sortna og Sør-Smøla naturreservater. Utvalget mente at dette kanskje er tilfredsstillende i forhold til de naturverdier som marin verneplan skal ivareta. Et viktig prinsipp for utvalget har vært hensynet til referanseområder for tareskog, noe DN er enig i. DN mener derfor at et taretrålingsforbud i Remman og Sortna naturreservater er koordinert med Marin verneplan og tilrår forbud mot taretråling i Remman og Sortna naturreservater. Flere høringsparter viser til at det bør foretas en samordning av verneplaner på tvers av fylkesgrenser/ kommunegrenser. DN arbeider med at forvaltningsplaner for taretråling kan dekke opp dette behovet. Når det gjelder spørsmålet om endret høstingssyklus, tilrår DN at verneforskriftene ikke regulerer taretråling utover det gjeldende regelverk bestemmer. DN vil for øvrig sterkt anbefale bruk av tidsvindu, slik at trålingen ikke skjer i hekketiden. Forvaltningsplanen bør fastsette et slikt tidsvindu.

9.4.13 Havbeite

Direktoratet slutter seg til fylket sin vurdering om at vernet ikke begrenser mulighetene til å sette ut individer av arter som forekommer naturlig i området. Dette er også i tråd med vurderingene i Kystverneplanen for Nordland. DN tar imidlertid forbehold om at dette ikke innebærer tiltak som kan endre naturmiljøet, natur-/kulturgitte produksjonsforhold, forringe fuglenes livsmiljø eller landskapets art og karakter. DN endrer forskriften slik at det kommer tydelig fram at det ikke er forbud mot havbeite uten bruk av tekniske innretninger.

9.4.14 Kystverkets anlegg

Etablering av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg må vurderes i hvert enkelt tilfelle, og kan aksepteres etter søknad. Drift og vedlikehold av eksisterende anlegg og ferdsel i forbindelse med dette blir gitt et generelt unntak fra vernebestemmelsene. DN legger til grunn at ferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende anlegg er ferdsel til lands. Kystverket ønsker et generelt unntak for bruk av helikopter. Helikopter vil medføre en kraftig forstyrrelse for fugler i hekketida, og kan derfor kun benyttes etter søknad, og utenfor hekketida.

9.4.15 Vedlikehold og bruk av bygninger og veger

DN tilrår at veger som grenser opp mot et verneområde defineres utenfor verneområdet. For veger som går gjennom et verneområde, viser DN til fylkets tilråding. Privat veg må ha en standard på nivå med skogsbilveg, og være godkjent som dette for ikke å være en del av verneområdet. Dette spørsmålet bør videre avklares i arbeidet med forvaltningsplan.

Det er ikke aktuelt å åpne for vedlikehold av veier som ikke lenger har noen funksjon når området fredes. Traktor-/kjerreveier vil derfor ikke være tillatt å vedlikeholde i naturreservater. Det er gitt dispensasjonsadgang til merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsveier. I områder hvor DN ikke kjenner til at det eksisterer bygninger, er det heller ikke gjort unntak for vedlikehold av bygninger. Særlige tilfeller kan eventuelt vurderes under den generelle dispensasjonsregelen (§ 6 i naturreservatene).

Det vil etter søknad, bli åpnet for mindre tilbygg til eksisterende bygninger i landskapsvernområder og eventuelle ombygninger av eksisterende bygninger.

9.4.16 Kraftforsyning og ledningsnett

DN foreslår at drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg tillates. Dette inkluderer rydding i og langs kraftlinjetrasé og tilsyn. Spørsmål om hogst av enkelttrær utenfor ryddebeltet og fornyelse av kraftlinjer, bør behandles som dispensasjonssaker. Videre foreslår DN at oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt tillates når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til fredningsformålet (§ 4, Generelle unntak).

Motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold og fornyelse/oppgradering av installasjoner, skal skje etter søknad. Hensikten er å kunne planlegge kjøretreaser og lignende for dermed å unngå å redusere verneverdier. Det skal kunne gis tillatelser til et visst antall turer eller for et begrenset tidsrom.

DN foreslår at nødvendig istandsetting ved akutt utfall skal være tillatt. Ved akutte feil på kraftledninger kan det oppstå behov for umiddelbar reparasjon som medfører bruk av motorkjøretøy. I slike akutte tilfeller vil det ikke være tid til å innhente tillatelse til bruk av motorkjøretøy. Det forutsettes at motorferdsel skjer mest mulig skånsomt, og at det snarest mulig i ettertid meldes fra til forvaltningsmyndigheten. Dette er i tråd med forslagene som ble sendt på høring. DN foreslår at formuleringene tar utgangspunkt i Kongelig resolusjon av 10. juni 2005 om supplering av verneplan for barskog. Dette innebærer at det under § 5 (Eventuelle unntak etter søknad) tas inn en ny bestemmelse som gir mulighet for oppgradering/fornyelse som ikke faller inn under unntaket i § 4.

9.4.17 Forvaltning

Forvaltningen av områdene blir svært viktig med tanke på å bevare naturverdiene. DN går derfor inn for at det skal lages forvaltningsplaner for flere av områdene. For de mindre områdene må spørsmålet vurderes nærmere når arbeidet med forvaltningsplaner konkretiseres. DN vil tilrå at det som en del av arbeidet med forvaltningsplan, etableres et overvåkingsopplegg som følger utviklingen nøye,

spesielt i forhold til havørn, oter og sjøfugler. Det er viktig at dette knyttes opp mot allerede pågående aktivitet.

Utarbeidelse av forvaltningsplan tar tid. Det vil derfor ikke være hensiktsmessig å avvente vernevedtak inntil forvaltningsplaner er ferdige. En slik ordning er også i strid med gjeldende praksis. DN vil derfor tilrå at verneforskriftene iverksettes straks vernevedtakene er fattet.

I tråd med tidligere signaler, tilrår DN at forvaltningsmyndigheten kan nedsette et rådgivende utvalg for verneområdene.

9.5. Miljøverndepartementets tilråding

Departementet har merket seg at det var betydelig lokal motstand mot det opprinnelige planforslaget. Som en konsekvens av dette, er det blitt gjennomført en utvidet lokal prosess som skulle forsøke å finne fram til mindre konfliktfylte løsninger. Planen har derfor blitt endret på en rekke områder etter høringene. Dette har medført at store arealer er blitt tatt ut av planen, og at restriksjonsnivået er redusert i de mest konfliktfylte områdene. Det vises for øvrig til en detaljert gjennomgang i DNs faglige tilråding til departementet.

Forslaget som nå foreligger, er etter departementets vurdering en minimumsløsning for å verne natur og arter av nasjonal og internasjonal verdi på Smøla.

Flere av høringsinstansene er opptatt av at verneplanen ikke skal legge begrensninger på mulighetene for naturbasert reiseliv og turisme. Reiseliv er en verdens aller største og raskest voksende næringer. Etter departementets vurdering vil vernestatus oppfattes som et kvalitetsstempel som reiselivsnæringen vil dra nytte av. Det er derfor opp til lokale aktører å utnytte de mulighetene som vernet kan gi i forhold til turisme.

Departementet ser det som viktig at forvaltningsplaner blir utarbeidet for flere av områdene. Planene skal utarbeides i samarbeid med alle berørte interesser, og gi detaljerte føringer for forvaltningen av hvert enkelt verneområde. Når det for eksempel gjelder restaurering og vedlikehold av kulturmark, kan tiltak avklares gjennom forvaltningsplan og skjøtselsplan for konkrete arealer avtales for lengre tidsperioder. Planene skal på den måten være et redskap der bruk og vern i praksis tilpasser seg hverandre innen de rammene som forskriftene setter. I tillegg til at forskriftene og foredraget til kongelig resolusjon danner grunnlag for utarbeidelse av forvaltningsplaner, bør også direktoratets faglige tilråding legges til grunn.

Det er viktig å være oppmerksom på at mange av de aktivitetene som høringsinstansene mener verneplanen vil begrense, også reguleres av annet lovverk uavhengig av vern (bl.a. plan og bygningsloven, friluftsløven, motorferdselloven, oppdrettslovgivningen, viltloven og lakse- og innlandsfiskekloven). Det betyr at kommunen har et ansvar for at de verdifulle naturområdene som ikke er vernet, blir forvaltet på en bærekraftig måte.

Formuleringen vedr. kulturminner er endret til *Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel* av kulturminner. *Restaurering* er tatt bort fordi det i denne sammenhengen betyr tilbakeføring til opprinnelig, dokumentert tilstand og er et

snevrere begrep enn istandsetting og vedlikehold. Det kan by på store faglige utfordringer å gjennomføre en kulturhistorisk korrekt restaurering når siktemålet er å ta vare på et kulturminne slik det framstår i dag og sikre det fra videre eller framtidig forfall. Miljøverndepartementet forutsetter et tett samarbeid mellom kulturminnemyndighetene og naturforvaltnings-myndighetene når det gjelder forvaltning og behandling av enkeltsaker knyttet til kulturminner i verneområdene. Det legges opp til at istandsetting og skjøtsel knyttet til både fredete og ikke fredete kulturminner og til naturverdiene, skal skje på en slik måte at både natur- og kulturminneverdier ivaretas på best mulig måte. Tiltak knyttet til forvaltning av kulturminner må derfor avklares med forvaltningsmyndigheten for verneområdene slik at det ikke oppstår konflikt med verneformålet etter naturvernloven.

Forskriftenes punkt vedrørende kulturminner, er kun en presisering i forhold til kulturminnelovens bestemmelser som også gjelder innenfor områdene som nå foreslås vernet etter naturvernloven. Departementet vil understreke at inngrep, istandsetting og skjøtsel knyttet til kulturminner som er fredet i medhold av kulturminneloven, bare kan skje etter tillatelse fra kulturminnemyndighetene. Som nevnt over, må også slike tiltak avklares med forvaltningsmyndigheten for verneområdene slik at det ikke oppstår konflikt med verneformålet etter naturvernloven.

MD har etter innspill fra LMD tatt med at det skal være tillat med motorisert transport av syke eller skadde dyr fra beite. Dette er relevant for *Aunvågen*, *Fløtjønna*, *Hopavassdraget*, *Kyrhaugvatna*, *Midt-Smøla* og *Sjøvågen* For *Haverøya* og *Sør-Smøla* var det allerede med i forskriftene at det er anledning til motorferdsel ifm husdyrhold. Dette vil da også kunne omfatte uttransport av syke og skadde dyr.

10. Merknader til de enkelte områdene

10.1. Remman naturreservat (20 340 dekar hvorav 20 294 dekar sjø)

Formålet med fredningen er å ta vare på et verdifullt kystområde, med naturlig tilknyttet plante- og dyreliv og økologiske funksjoner. Området har spesiell verdi som overvintrings- og hekkeområde for sjøfugl, lomer og sjøender og som leveområde for oter og havørn. Området er vurdert til å være urørt, og har og en spesielt stor og velutvikla tareskog. Det har spesiell betydning som referanseområde. Hele området er definert som INON-område (inngrepsfrie naturområder i Norge) i kategori *Inngrepsfri sone 1* og *villmarkspreget område*.

Lokale høringsuttalelser

Taretrålfiskernes forening og Kunnskapsgruppe Tang og tare ber om at det blir høve til bærekraftig høsting av tang og tare. Smøla Fiskarlag, Veiholmen Fiskarlag, Sør-Smøla Fiskarlag, P/R Lyngvær ANS og Kunnskapsgruppe Fiske og Fangst krever at vernet ikke må være til hinder for tradisjonelt fiske.

Kunnskapsgruppe Havbruk og en enkeltperson krever at verneforskriften ikke må være til hinder for havbeite. Gruppen mener videre at konsekvensene for oppdrettsvirksomhet vil bli store med et forbud mot å etablere oppdrettsanlegg og

skjellkulturer som krever anlegg. Kunnskapsgruppa foreslår å endre verneform til landskapsvernområde. Kunnskapsgruppe Reiseliv viser til at Remman har et spennende miljø for dykking. Det er viktig for reiselivet at kvalitetene opprettholdes. Restriksjoner vil ha store positive konsekvenser. Kunnskapsgruppe Friluftsliv, jakt, fiske, undervisning og idrett mener at bestemmelsene representerer en mer restriktiv forvaltning av jakt og fangst. Gruppa frykter at verneforskriften vil være til hinder for rydding av søppel, stell og vedlikehold. § 3 punkt 5a berører en liten interesse, men særlig vannscooter og vannski kan bli attraktive aktiviteter. Sjøen bør være til fri avbenyttelse. Styringsgruppa tilrår at området tas ut av verneplanen av hensyn til havbeite, spesielt hummer.

Fylkets tilråding

Verneforslaget er ikke til hinder for tradisjonelt fiske, inkludert vedlikehold av fester med mer. Er det nødvendig med nye fester eller lignende kan det søkes om dette. Fylket kan ikke se for seg at det skal bli ytterligere restriksjoner på ferdsel. Remman er i dag et referanseområde med forbud mot taretråling. Fylket foreslår forbud mot taretråling og tangskjæring. Dette er også i samsvar med endelig tilråding fra det rådgivende utvalget for marin verneplan. Fylket foreslår å sikre området som et referanseområde. Alle anlegg vil bli forbudt. Det vil bli anledning til å drive med havbeite som ikke krever anlegg. Det er ikke forbud mot utsetting av stedeagne arter og gjenfangst.

Sentrale høringsuttalelser

FMC Biopolymer mener at et forbud mot taretråling må sees opp mot verneområdene i Froan. Det bør vurderes en åpning for tidsavgrenset taretråling i deler av i alle fall ett av områdene (Remman eller Froan).

Norsk Ornitologisk Forening støtter verneforslaget og presiserer at en viktig målsetting bør være å sikre meget viktige tareskogsområder. Området er et meget viktig beiteområde for fiskespisende våtmarksfugler og sjøfugler, og er også tradisjonelt ett av de viktigste og mest konsentrerte hekkeområdene for måsefugler i Smøla. Området er dessuten viktig for fjærfellende lomer og sjøender.

Direktoratets tilråding

Direktoratet tilrår å justere forskriften ved å tillate havbeite uten tekniske anlegg. Dette er ingen reell endring av vernebestemmelsene, men bestemmelsen blir nå bedre synlig. Naturreservatet ligger på umatrikulert grunn. DN tilrår at eiendomsforholdene må utredes videre i forbindelse med merking av reservatet. Direktoratet anbefaler at Remman naturreservat før øvrig blir opprettet slik fylket foreslår.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Remman naturreservat.

10.2 Aunvågen naturreservat (4 269 dekar hvorav 1 911 dekar ferskvann og sjø)

Formålet med fredningen er å ta vare på et nasjonalt verdifullt kystområde, med naturlig tilknyttet plante- og dyreliv og økologiske funksjoner. Det er spesielt stor

verdi knyttet til området som overvintringslokalitet for lom, dykkere, svaner og sjøender, som hekkeområde for grågås og havørn. Her er en svært tett bestand av oter. Området er vurdert som tilnærmet urørt, og har vitenskaplig og pedagogisk interesse. Det går ei kraftlinje gjennom området. I sørøst og nordøst blir området avgrenset av RV 669. Deler av området er definert som INON-kategori Inngrepsfri sone 2.

Lokale høringsuttalelser

Møre og Romsdal fylkeskommune, nærings- og miljøutvalet foreslår en mindre justering av grensene slik at tekniske installasjoner som hører til settefiskanlegget blir liggende utenfor verneområdet. Ferdsel i forbindelse med dette må kunne tillates uten søknad.

Norsk Ornitologisk Forening mener at grensene er ulogiske og noe knappe. Grunneierne peker på at områdene knyttet til Aunevågen, Storstraumsøya, Kvalpøya og Fløtjønna bør tas ut av planen bla. av hensyn til planlagt bruk til turisme og tilrettelegging av badeplass. Ellers nevnes planer om hyttebygging, og andre mindre anlegg, anledning til båttrafikk, behov for å skjømte plantefelt, ha tilsyn med beitedyr, rett til grusuttak og rett til å ta ut skjellsand. Retten til landslått, tang- og tareskjæring må kunne fortsette. Bestemmelsene knyttet til jakt skal være lik reglene utenfor verneområdet og det er ønske om å bedre mulighetene for ridning, og forbudet mot bruk av hest må fjernes. De har også planer om gardsturisme.

Smøla klekkeri og settefisk AS har behov for større arealer og stasjonen trenger vedlikehold og inspeksjon. Pumpestasjon og vanninntak med demninger ligger innenfor grensene.

Kunnskapsgruppe Havbruk foreslår å redusere det foreslåtte området og endre verneform til landskapsvern og å fjerne forbudet mot etablering av oppdrettsanlegg og skjellkultur som krever anlegg.

Kunnskapsgruppe Landbruk ønsker å avgrense området etter grunneieres ønske. Kunnskapsgruppe Tang og tare viser til at det ikke foregår høsting av tang og tare i dag, men at det kan være en viss mulighet for høsting. De negative konsekvensene for næringsutvikling knyttet til tang og tare er ikke store. Gruppen foreslår å gi et generelt unntak for høsting av tang og tare.

Kunnskapsgruppe Reiseliv viser til at det ikke er konkrete reiselivsplaner og ikke eksisterende infrastruktur. Vernet må ikke legge begrensinger på opplevelsespotensialet. De ønsker å legge til rette for kontroll med bruken gjennom tilrettelegging i form av ankringsplasser, renovasjon og angitte traseer for alminnelig ferdsel.

Kunnskapsgruppe Fritidsbebyggelse fastslår at det er ingen planer om fritidsbebyggelse og at fritidsbebyggelse heller ikke tillates oppført. Gruppen tilrår likevel at grensa justeres.

Styringsgruppa mener at området bør tas ut av verneplanen.

Fylkets tilråding

Fylket ønsker ikke omfattende arealreduksjoner, endring av verneform eller at området tas ut av verneplanen. Dette av hensyn til store nasjonale naturverdier. Aktiviteter knyttet til hyttebygging og havbruk bør planlegges på andre lokaliteter. Fylket har imøtekommet krav om å ta ut et plantefelt, Fløtjønna med badeplass og i all hovedsak det areal som Smøla klekkeri og settefisk AS har bedt om i forhold

til sin aktivitet. Fylket tilrår at det tillates manuell tanghøsting etter eget lovverk, maskinell tanghøsting i tidsrommet 21/8 til 14/4 og etter eget lovverk, og taretråling hvert 6. år. Fylket tilrår at det kan søkes om enkel tilrettelegging for friluftsliv i form av anlegg av ankrings- og renovasjonsplasser, flytebrygge, gapahuker og utsiktspunkt, merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsåre, samt rydding og merking av nye stier og løyper. Det vil bli tillatt å bruke hest for grunneier, mens andre kan bruke hest og sykkel kun på stier og veger. Uttak av grus, sand og torv vil bli forbudt. Jakt vil i all hovedsak reguleres etter viltloven, og det vil etter søknad kunne søkes om uttak av skadegrågåås i tråd med forvaltningsplanen for gåås.

Sentrale høringsuttalelser

Norsk Ornitologisk Forening går imot fylkets endringer rundt Fløtjønnna fordi det er en meget viktig fuglelokalitet, spesielt som beite- og trekklokalitet for mer kravfulle andearter.

Smøla kommune går fortsatt inn for at Aunvågen ikke blir vernet slik at havbruksnæringa får tilgang til aktuelle områder for akvakultur.

Direktoratets tilråding

DN tilrår forbud mot maskinell tanghøsting og taretråling av hensyn til områdets sårbarhet og verneverdier knyttet til havdykkende ender. I forhold til havbruk og taretråling har det stor betydning at Monsøya og Brattvær er tatt ut av planen. I verneplanforslaget er det generelt lite restriksjoner for slike aktiviteter i Nordsmøla-området. Fritidsbebyggelse bør tilrettelegges på andre arealer enn områder med nasjonale verneverdier. Beiting og skjøtsel for å ta vare på det åpne kystlandskapet vil fortsatt være tillatt. Området inneholder ikke hus/bygninger eller plantefelt slik at disse bestemmelsene blir tatt ut av forskriften. DN mener at fylket har gjort en grundig avveining mellom verneinteresser og brukerinteresser og tilrår at fylkets forslag legges til grunn i den videre saksbehandling.

Miljøverndepartementet konstaterer at det ikke foregår høsting av tang og tare og at det ikke foreligger konkrete reiselivsplaner i dette området. Det er ingen planer om fritidsbebyggelse, noe som heller ikke tillates etter gjeldende planstatus.

Smøla Klekkeri og Settefisk AS har kontaktet departementet i forbindelse med behov for etablering av pumpestasjon og forlenging av undersjøiske transportrør for vann og fisk i reservatet. Forskriftens § 4 åpner for drift og vedlikehold av anlegg, og vil dermed dekke bedriftens behov når det gjelder rørene som skal pumpe vann og fisk. Det er i § 5 lagt til et nytt punkt som åpner for å etablere ny pumpestasjon. MD forutsetter at legging av rør og etablering av pumpestasjon samt vedlikehold av disse installasjonene gjøres på en måte som i minst mulig grad kommer i konflikt med verneformålet. Pumpestasjonen må søkes lagt slik at den i minst mulig grad er synlig. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Aunvågen naturreservat.

10.3. Fløtjønnna naturreservat (207 dekar hvorav 81 dekar ferskvann og sjø)

Formålet med fredningen er å ta vare på et internasjonalt verdifullt og svært rikt våtmarksområde, med naturlig tilknyttet plante- og dyreliv og økologiske funksjoner. Spesiell verdi knytter seg til området som beite- trekk- og overvintringsområde for svaner, ender, gås og vadefugl og som hekkeområde for grågås og kravfulle grasender. Botanisk er naturtypene brakkvasspoll, undervassenger, strandeng og strandsump vurdert som verdifulle. Fløtjønna er tilnærmet urørt og med en spesiell naturtype. Området har vitenskaplig og pedagogisk interesse. RV 669 går langs nordsiden av vatnet.

Lokale høringsuttalelser

Grunneierne mener det må være tillatt med jakt på grågås. Hvis ikke, ønskes den innerste delen av Skjølbergvågen tatt ut av planen. Det må være mulig å plante og avvirke juletrær og anledning til tradisjonell drift i nedslagsfeltet til Fløtjønna. Internasjonal vernestatus må ikke innføres uten varsel/høring og konsekvensanalyse for jordbruket.

Kunnskapsgruppe Havbruk mener at vernet neppe vil ha noen stor betydning for havbruksnæringa. Kunnskapsgruppe Landbruk mener at området må avgrensas i tråd med grunneiers forslag. Videre at forbudet mot jakt, fangst og bruk av skytevåpen må fjernes. Kunnskapsgruppe Fritidsbebyggelse mener at grensene må justeres slik at arealet vest for Fløtjønna ligger utenfor vernet. Styringsgruppa mener at reservatet må reduseres slik at selve Fløtjønna med en sone på 10 meter fra vannkanten blir vernet.

Fylkets tilråding

For å sikre verneverdiene er det ikke tilstrekkelig å sikre bare selve tjønna. Arealene omkring er også sentrale. Fylket ønsker å opprettholde jaktforbudet (unntatt for storvilt). Jakt vil være forstyrrende for verneformålet. Verneområdets begrensede størrelse er også et element i denne vurderingen. Det vil ikke være aktuelt å tillate nye plantefelt av gran. Dagens plantefelt ligger i hovedsak utenfor verneområdet. Fylket tilrår en grensendring slik flere høringsparter har pekt på.

Sentrale høringsuttalelser

Norsk Ornitologisk Forening påpeker at forstyrrelse er en særlig viktig trusselfaktor, og jaktforbud er derfor viktig. Områdets spesielle plantesamfunn og sentrale betydning som beiteplass for andefugl, og som hekkelokalitet for kravfulle andearter må tillegges vekt.

Direktoratets tilråding

Fløtjønna er et lite og sårbart område med store verneverdier til dels avgrenset av veg og dyrket mark. Det er derfor viktig med strenge vernebestemmelser. DN tilrår jaktforbud av hensyn til verneverdiene og sårbarhet mot forstyrrelser. DN går i mot en åpning for graving av brønner, oppsetting av kve og leskur og tilleggsforing av utegangarsau. Disse aktivitetene bør kunne plasseres utenfor naturreservatet. DN tilrår også forbud mot høsting av tang. Tangressursene er små og tilsvarende ressurser bør kunne høstes andres steder. Etablering av nye anlegg knyttet til friluftsliv og reiseliv vil ikke bli tillatt. Området inneholder ikke hus/bygninger eller kraftledninger slik at disse bestemmelsene blir tatt ut av forskriften. Området inneholder ikke/eventuelt helt marginalt med plantede trær slik at denne bestemmelsen også blir tatt ut av forskriften. Fjerning av fremmede treslag kan likevel foregå som en del av skjøtselen.

Miljøverndepartementet viser til at dette er et lite område som har internasjonal verneverdi. Det er derfor viktig å holde på det restriksjonsnivået som er foreslått. Departementet slutter seg til direktoratets anbefaling og anbefaler opprettelse av Fløtjønna naturreservat.

10.4 Hopavassdraget naturreservat (10 960 dekar hvorav 835 dekar ferskvann og sjø)

Formålet med fredningen er å ta vare på et nasjonalt verdifullt våtmarksområde med vassdrag og myr på kysten, med naturlig tilknytt plante- og dyreliv og økologiske funksjoner. Området har spesiell verdi som trekk- og overvintringslokalitet for svaner, gås, ender og som hekkeområde for smålom, grågås, ender, smølalirype, havørn og vadefugl. Området har også mye oter og er et godt fiskevassdrag. Botanisk er naturtypene knyttet til utløpet og elva er vurdert som viktige i et intakt kystvassdrag. De velutvikla og intakte høgmyrene vurderes som svært viktige.

Området er vurdert som tilnærmet urørt og har pedagogisk og vitenskaplig interesse.

RV 669 går gjennom området med bro over utløpet av Hopaelva. Her er en kraftlinje, en telefonlinje og kloakkledninger. Sentrale deler av området er definert som INON-kategori Inngrepsfri sone 2.

Lokale høringsuttalelser

Møre og Romsdal fylkeskommune, Nærings- og miljøutvalget foreslår en ny grense.

Smøla Bondelag mener at vernegrensa bør gå utenom to gårdsbruk på Frostadheia, der deler av innmarka er berørt. Norsk Ornitologisk Forening mener at grensa bør legges inn til grensa for vindparken. Videre at området bør utvides østover for å innlemme flere hekkeplasser for smålom. Smøla IL ønsker å ta ut viktige rekreasjonsområder.

NTNU, Vitenskapsmuseet mener at vernegrensene bør utvides slik at verdifull nedbørsmyr kommer med. Kristiansund og Nordmøre Jeger- og Fiskeforening foreslår grensejusteringer som vil gi rom for ryperegistreringer og jaktprøver utenfor reservatet. Forskriften bør gi et generelt unntak for taksering av rype med fuglehunder. Grunneier bør kunne gi tillatelse til å arrangere to årlige jaktprøver.

Grunneierne peker på at arealet bør reduseres for å ivareta andre interesser som bygging av sjøhus, eventuelt utnytte området til turisme, mulighet for grusuttak, framtidig bruk til beiteområde og dyrka mark. Det pekes på at verneforskriften bør åpne for gjødsling, planering og drenering av jordbruksareal, uttak av trær, skjøtsel av plantefelt, bruk av hest og opprensning av elveløpet av hensyn til fisket. Fisketidene må fortsette som før. Vernet må heller ikke hindre ferdsel, bærplukking med mer. Jakttidene må følge viltloven. Det må fortsatt være mulig å ha båtopleg om vinteren på Hopøya.

Kunnskapsgruppe Havbruk mener forslaget kommer i konflikt med planlagt utbygging av Litlvannet som reservevannskilde til Smøla klekkeri og settefiskanlegg. Gruppen foreslår å endre grensene og endre verneform til landskapsvern. Kunnskapsgruppe Landbruk foreslår flere grenseendringer.

Kunnskapsgruppe Tang og tare foreslår en mindre justering av grensa slik at sjøen ikke kommer innenfor verneområdet. Alternativt må forskriften tillate bærekraftig høsting av tang og tare.

Kunnskapsgruppe Reiseliv mener at verneforskriften ikke må hindre skjøtselstiltak i forhold til fiskeproduksjon. Teltleire, idrettsarrangement, jaktprøver og andre større arrangement, samt bruk av sykkel og hest må tillates. Kunnskapsgruppe friluftsliv, jakt, fiske, undervisning og idrett mener at dersom deres anbefalinger om lavere restriksjonsnivå ikke tas til følge, bør avgrensingen endres.

Styringsgruppa foreslår at vernearealet reduseres med 35 %. Dette forutsetter at styringsgruppas forslag til verneforskrift blir vedtatt. Alternativt må mer areal tas ut. Det må også aksepteres en eventuell demning med pumpestasjon i nordenden av Litlvannet.

Fylkets tilråding

Fylket viser til NTNUs uttalelse og er klar over at noe areal med registrert verdifull nedbørsmyr i øst kommer utenfor forslaget. Fylket mener likevel at de vesentligste verneverdiene er innenfor. Myrarealet som er med i reguleringsområdet til vindparken, er ikke med i verneplanen. Det er tatt hensyn til flere av innspillene: Grusressurs rundt Jakobvatnet er tatt ut av forslaget og ved utløpet av Hopavassdraget er det foretatt grenseendringer. Areal aktuelle for nydyrking nord for vegen over Frostaheia er tatt ut. Verneforskriften vil ikke være til hinder for opplag og ilandsetting av båter på eksisterende plasser. Det er gjort arealendringer knyttet til myrområder som kan være aktuelle for nydyrking.

Verneforskriften åpner ikke for gjødsling, planering eller drenering. Naturverdiene er av en slik art at det er verneformen naturreservat som er mest relevant. Det kan derimot søkes om å restaurere/vedlikeholde kulturmark ved at det kan bli gitt tillatelse til manuelt uttak av tuegras, høymole og tistel på beite- og slåttemark, samt maskinell pussing og fjerning av trær og busker. Der det er tradisjon for det kan det bli gitt lov til brenning av gras og lyngheier. Gjennom forvaltningsplan og skjøtelsplan kan dette avklares nærmere. Opprensning av elveløp/bekker for å sikre oppgang av sjøørret kan i hovedsak skje etter søknad og eget lovverk. Dette kan avklares nærmere gjennom forvaltningsplan og beskrives i en skjøtelsplan.

Det er en ledning opp til Litlvatnet som fungerer som reservevannskilde. Å øke vannuttaket ytterligere er også en prosess i forhold til konsesjoner. Fylket vil ikke på dette grunnlaget gi noe klart svar i forhold til verneområdet. Verneverdiene er imidlertid så store at fylket ønsker å gå inn for vern av Litlvatnet og opprettholder derfor forslaget om naturreservat. Fylket tilrår at manuell tanghøsting kan foregå hele året, mens maskinell tanghøsting kan foregå i tidsrommet 21/8-14/4.

Sentrale høringsuttalelser

NTNU, Vitenskapsmuseet mener vernegrensene synes å være noe snevre, og ved små utvidelser vil verdifull nedbørsmyr kunne komme med. Dette gjelder spesielt myrflata sør for Mikkelvarden.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) mener det burde vært lagt vekt på områdets verdi som trekk- og vinterlokalitet for svaner, gjess og ender, og som hekkeområde for smålom, grågås, ender, smølalirype, havørn og vadefugl. NOF mener at Soløyvannet, som er en helt sentral fuglelokalitet, må bli tatt med i

verneområdet. Med tanke på smålom som en viktig rødlisteart, burde det vurderes å innlemme området med flere hekkeplasser på de tilgrensende myrflatene øst for det foreslåtte reservatet.

Direktoratets tilråding

DN mener at formålet dekker de krav som NOF anbefaler. Etter DNs vurdering er det lite aktuelt med tanghøsting. Sett på bakgrunn av høringsuttalelsene vurderer DN området til å være lite konfliktylft og fylket har etterkommet de fleste krav. Det er ikke bygninger eller plantefelt i området, slik at disse bestemmelsene tas ut. Det vil likevel kunne åpnes for fjerning av fremmede treslag som en del av skjøtselen.

Direktoratet anbefaler at naturreservatet for øvrig blir opprettet slik fylket foreslår.

Miljøverndepartementet konstaterer at det på bakgrunn av lokale innspill, er gjort en rekke endringer i verneforslaget. For øvrig slutter departementet seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Hopavassdraget naturreservat.

10.5. Kyrhaugvatna naturreservat (ca. 228 dekar hvorav 23 dekar ferskvann)

Formålet med fredningen er å ta vare på et nasjonalt verdifullt kystområde, med naturlig tilknyttet plante- og dyreliv og økologiske funksjoner. Området er trekk- og overvintringslokalitet for svaner og ender, hekkeområde for grågås, ender og vadefugl og omfatter en ferskvannslokalitet med stort artsmangfold av insekter. Botanisk inneholder området naturtypene rik kulturlandskapssjø og rikmyr som er vurdert som svært viktig. Området vurderes som tilnærmet urørt og skiller seg også ut ved sin egenart. Det går en veg langs øst- og nordsida av området. En vannledning er gravd ned i nord.

Lokale høringsuttalelser

Norsk Ornitologiske Forening mener at grensa bør justeres. Kunnskapsgruppe Friluftsliv, jakt, fiske, undervisning og idrett mener at jakt og fangst bør foregå i henhold til gjeldende regelverk. Bruk av hund bør foregå ift villtloven og eventuelle kommunale bestemmelser. Forskriften inneholder uklare regler som kan hindre aktiviteter i regi av skolen, merking av nye stier/løyper og bading, padling og jakt og fiske.

Fylkets tilråding

Avgrensingen er den mest hensiktsmessige for naturreservatet. Fylket tilrår jakt og fangst etter gjeldende lovverk i tiden 21/8-14/4. Verneforskriften tillater friluftsliv som i dag og tilrår at det kan merkes nye stier og tilrettelegges ytterligere etter søknad. Bygninger og anlegg som går tapt ved naturskade eller brann bør kunne bygges opp igjen etter søknad.

Sentrale høringsuttalelser

Norsk Ornitologiske Forening mener at grensa bør justeres. Det burde legges vekt på områdets verdi som ett av de få upåvirkede vann på løsmasseavsetninger i Smøla. Det er også trekk- og overvintringslokalitet for svaner og ender, hekkeområde for grågås, ender og vadefugl, og en viktig ferskvannslokalitet med stort artsmangfold av insekter.

Direktoratets tilråding

Kyrhaugvatna er et lite og sårbart verneområde med store verneverdier til dels avgrenset av veg og dyrket mark. Det er derfor viktig med strenge vernebestemmelser. DN tilrår jaktforbud av hensyn til sårbarhet mot forstyrrelser. Graving av brønner, oppsetting av kve og leskur og tilleggsforing av utegangarsau bør foregå utenfor reservatet. Etablering av nye anlegg knyttet til friluftsliv og reiseliv vil ikke bli tillatt av hensyn til området sårbarhet og verneverdier. Forslaget om å tillate drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg er en åpenbar feil og bestemmelsen blir tatt ut av verneforskriftene. Området inneholder ikke bygninger og trolig ikke plantefelt slik at disse bestemmelsene blir tatt ut av forskriften. DN anbefaler at naturreservat før øvrig blir opprettet slik fylket foreslår.

Miljøverndepartementet mener de anbefalte restriksjonene er nødvendige for å forhindre forstyrrelser av fuglelivet og slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Kyrhaugvatna naturreservat.

10. 6. Midt-Smøla naturreservat (ca. 40 255 dekar, herav ca 4 000 dekar ferskvann og sjø)

Formålet med fredningen er å ta vare på et internasjonalt verdifullt våtmarks- og myrområde, med naturlig tilknyttet plante- og dyreliv og økologiske funksjoner. Området er hekkeområde for storlom, smålom, grågås, ender, havørn, dvergfalk, smølalirype og vadefugl, og trekk- og overvintringslokalitet for sangsvaner. Botanisk er området svært viktig med store intakte høgmyrer, kalkrike enger, kystlynghei, kalksjøer, kalkrike kjelder/bekker og rikmyr. Området er tilnærmet urørt og er i kraft av sin størrelse og sine store og unike naturverdier vurdert å ha vitenskapelig og pedagogisk interesse. Veier går gjennom området i vest og øst. Stortvatnet er drikkevannmagasin. I Maudalen og ved Svartvatnet er det spredt skogplanting. I Maudalen er det også rester etter gruvedrift. Det er noen hytter og jakt-/fiskebuer i området. Store deler av de sentrale myr- og våtmarksområdene er definert som INON- kategori Inngrepsfri sone 2.

Lokale høringsuttalelser

Kommunen ønsker at en mindre del av forslaget som går inn i det området som er avsatt til vindkraft må justeres i henhold til kommunedelplan vindkraft. Et større tilgrensende areal må ut av verneplanen av hensyn til mulig framtidig vindkraft. Møre og Romsdal fylkeskommune, Nærings- og miljøutvalget, Fylkeslandbruksstyret, Smøla Bondelag og Møre og Romsdal Bondelag mener at grensa bør endres og arealet reduseres. Norsk Ornitologisk Forening viser til områdets internasjonale verneverdier. Bærskardhaugen bør være med i reservatet. Større intakte deler av Holmvassmyra og Kvennavatnet bør også med. På Toppmyra bør avgrensinga følge vegen mot nordvest. Kristiansund og Nordmøre Jeger- og Fiskeforening ønsker grensejusteringer som gir rom for ryperegistreringer og jaktprøver utenfor reservatet. Forskriften bør gi unntak for taksering av rype med fuglehunder. Grunneier må kunne gi tillatelse til arrangement av to årlige jaktprøver.

NTNU, Vitenskapsmuseet viser til at få verneområder i Norge inneholder mer verdifull og variert myrnatur. Grensene synes å dekke de områdene som er viktigst å verne.

Innsmøla Ungdomslag ber om at grensene blir justert slik at Maudalen blir liggende utenfor verneområdet. Bestemmelsene gjør det omtrent umulig å bevege seg i området. Bestemmelsene knyttet til organisert aktivitet og bruk av hest og sykkel må fjernes. Militæret bør ikke få drive opptrening i området. De fleste bestemmelsene i § 5 må gis unntak. Planen må ikke iverksettes før det er kommet til en løsning som alle kan enes om.

Smøla II viser til at området er et populært turområde, og ønsker å ta ut Storvatnet, Kongsvatnet, sørlige deler av Maudalsområdet og Maudalsskogen.

Flere grunneiere ønsker at deres eiendom blir tatt ut av verneplanforslaget, og at grensa justeres av hensyn til plantefelt, kalk- og steinforekomster, dyrka mark og mulighet til nydyrking, etablering av beiteområde, hyttebygging, jakt og ridetrasé.

Eksisterende bygninger må kunne moderniseres og bygges ut og nedblåste naust gjenreises. Planta skog må kunne hogges. Kunnskapsgruppe Landbruk foreslår å endre verneform til landskapsvern og justere grensene. Kunnskapsgruppe Tang og tare ønsker at sjøen kommer utenfor verneområdet. Kunnskapsgruppe Reiseliv mener området er godt egnet for turister som trenger guiding. Det er positivt med restriksjoner på motorferdsel. Forskriften må ikke legge hindringer i veien for skjøtselstiltak knyttet opp mot innlandsfiske. Restriksjoner knyttet til telteleire, idrettsarrangement, jaktprøver og andre større arrangement, bruk av sykkel og hest må fjernes. Kunnskapsgruppe Annen næring mener området er aktuelt for nye vindparker. Derfor bør området ikke vernes.

Kunnskapsgruppe Friluftsliv, jakt, fiske, undervisning og idrett mener at arealer som er mest brukt bør tas ut av planen. Jakt og fangst bør foregå i henhold til gjeldende lovverk. Hundeholdet bør forholde seg til viltloven og eventuelle kommunale bestemmelser. Restriksjoner knyttet til telteleire, idrettsarrangement, jaktprøver og andre større arrangement, bruk av sykkel og hest bør fjernes. § 4 bør omfatte tillatelse til merking av nye løyper. Forskriftene bør ikke være til hinder for bygging av flytebygger, gapahuker, leirområder etc. Kunnskapsgruppe Fritidsbebyggelse mener det ikke er konkrete planer om hyttebygging, men området har muligheter for å legge hytter solvendt ved fiskerike vann. Grensene bør derfor justeres. Styringsgruppa foreslår en rekke grenseendringer.

Fylkets tilråding

På bakgrunn av den lokale prosessen og avveininger mellom landbruket og verneverdiene er 7 delområder på til sammen ca 3 560 daa foreslått tatt ut av verneplanen. Da skal det ikke være dyrkamark i verneforslaget. Fylket er uenig med styringsgruppa i forhold til konfliktnivået. De store verneverdiene kan ikke forsvare styringsgruppa sitt forslag til avgrensing. Fylket har foretatt grundige vurderinger for best mulig å redusere konfliktene.

Husdyrbeite og tilleggsforing er tillatt. Det kan søkes om oppsetting av kve og leskur. Fylket tilrår at graving og muring av brønner for beitedyr kan tillates etter søknad. Verneforskriften åpner også for en begrenset motorferdsel for landbruket knyttet til konkrete aktiviteter nevnt i verneforskriften. Fylket tilrår å tillate

manuell høsting av tang hele året, maskinell høsting av tang i tidsrommet 21/8-14/4 og taretråling hvert sjette år.

Skjøtsel i elvene/bekkene for fiskekultivering reguleres i hovedsak av eget lovverk. Mindre opprensninger kan avklares gjennom forvaltningsplan og skjøttsplan. Fylket går i mot å ta ut areal nord for Klakkavågen pga framtidig hytte- og naustbygging fordi området har store naturverdier og at det har viktige økologiske funksjonen ift fuglelivet.

Fylket tilrår at det kan søkes om enkle tilretteleggingstiltak for friluftsliv som for eksempel gapahuk og merking av nye stier. Rigesti til Bollvatnet kan avklares gjennom søknad eller gjennom forvaltningsplan. Friluftsliv er tillatt, og fylket kan ikke se at friluftsliv kan være et argument for å redusere arealet. Jakt og fiske kan i hovedsak foregå som utenfor reservatet. Bruk av sykkel og hest utenfor eksisterende stier og veger kan vurderes etter søknad.

Det kan søkes om gjenoppføring av bygninger som har gått tapt etter brann eller naturskade. En utvidelse av bygninger kan i utgangspunktet ikke påregnes, men gjennom forvaltningsplanen kan det vurderes å sette arealtakgrænse for eventuelle utvidelser, og en kan komme tilbake til problemstillingen da. Det vil heller ikke bli tillatt å sette opp nye fritidshus. Framtidige hytteområder må etableres utenfor verneområdet.

En kan ta ut plantet skog etter søknad til forvaltningsmyndigheten. Arrangement som har vist seg å ha liten negativ innvirkning på verneverdiene, kan godkjennes gjennom forvaltningsplan for å gi forutsigbarhet.

Sentrale høringsuttalelser

Statkraft Development AS viser til at arealet i nordvest overlapper med areal avsatt til mulig ny vindkraftutbygging. Statkraft støtter kommunen i at det kan være aktuelt med ytterligere ca 1000 dekar som da vil komme i konflikt med verneforslaget.

NTNU, Vitenskapsmuseet mener dette referanseområdet må være størst mulig, blant annet for å hindre at jordbruksområder fører til forurensing, og for å fange opp mest mulig av det biologiske mangfoldet. Særlig i sør er det viktig at vernegrensa går så langt sørover at verneområdet får med variasjonsbredda av rikmyr og rikhei, med flere sjeldne og trua arter. Det er viktig at vernet blir fulgt opp med plan for skjøtsel og overvåking.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) påpeker at dette er ett av de største, inngrepsfrie lavlands kystnaturområdene i Sør-Norge. Det finnes ikke tilsvarende i Norge. De sørlige, kalkfjellspåvirkede hei- og myrmosaikkene er helt sentrale, og har elementer som er spesielle i nasjonal og internasjonal sammenheng. For fuglebestandene må områdets internasjonale verdi som våtmark stå sentralt. For rødlistede arter er området viktig for å sikre hekkebestandene både av smålom og storlom. NOF går på det sterkeste imot en del av grenseendringene som vil kutte ut områder med hekkende havørn og smålom.

Smøla kommune har sluttet seg til styringsgruppas arealavgrensning, som blant annet innebærer at det ikke blir noe vern øst for fylkesvegen mellom Nelvika og Frostadheia.

Direktoratets tilråding

DN viser til at få verneområder i Norge inneholder mer verdifull og variert myrnatur enn Midt-Smøla. Forslaget til grenser sendt på lokal høring synes å

dekke de områdene som er viktigst. DN viser til de grundige avveiningene som fylket har gjort mellom bruks/nærings-interesser og verneinteresser. DN støtter derfor fylkets forslag til avgrensning. Kommunen har gjennom den generelle arealforvaltningen ansvar for at sjeldne og truede arters levested bevares også utenfor verneområder. Verneverdiene er i det vesentlige knyttet til naturtyper og biologisk mangfold og tilrår derfor at verneformen naturreservat velges.

Indre deler av Klakkavågen henger sammen med Fuglvågvasdraget og områdets økologiske funksjon er viktig også for verneverdiene innover våtmarksområdene langs vassdraget. Det er derfor viktig å sikre de indre deler av vågen til næringssøk, oppholdssted og hvilested for sjø- og våtmarksfugler.

I etterkant av den sentrale høringen har Statkraft gjort oppmerksom på at de har startet utredning av ny vindkraftutbygging der det er behov for minimum 1.100 dekar. Det har vært stor oppmerksomhet rundt kraftunderskudd i Midt-Norge, og vindkraftutbygging vil kunne bidra positivt.

Statkraft viser til at det er gitt konsesjon for utbygging av et gasskraftverk på Tjeldbergodden med tilhørende 420 kV kraftlinje til sentralnettet. Statoil og Shell har i den forbindelse planer om å "elektrifisere" Heidrun- og Draugenfeltene. Dette medfører at det må legges en kraftkabel fra Tjeldbergodden til Haltenbanken. Dersom denne kabelen legges via Hitra vil produksjonen fra en ny vindpark kunne føres inn på denne. Statkraft har vært i dialog med Statoil om dette. Møre og Romsdal fylke vurderer det omstridte våtmarksområdet å ha internasjonal verneverdi. For øvrig viser fylket til at det kan være aktuelt å utvide vindkraftarealet mot nord, øst og vest, og at dette vil være mindre konfliktfylt i forhold til naturverdier.

DN mener det er stor usikkerhet knyttet til realisering av vindkraftutbyggingen, og mener dette ikke kan få avgjørende betydning for avgrensingen av naturreservatet. De store verneverdiene må prioriteres og ytterligere areal for vindkraftutbygging må finnes utenfor de områder som foreslås vernet. Et moment som ytterligere forsterker dette, er situasjonen knyttet til konflikten mellom havørn og vindmøller på Smøla. DN vil derimot justere grensen for det foreslåtte Midt-Smøla naturreservat i tråd med kommunedelplan vindkraft.

DN tilrår forbud mot maskinell tanghøsting og taretråling, og viser til konklusjonene til kunnskapsgruppa for Tang og tare som fastslår at området er uten vesentlig betydning for en slik utnyttelse. For spørsmål knyttet til fiskekultivering, tilrettelegging for friluftsliv, bygninger og arrangement viser DN til kap. 9.4. Det vil likevel være lite aktuelt å åpne for utvidelser av bygninger i naturreservatet. Direktoratet anbefaler at naturreservatet for øvrig blir opprettet slik fylket foreslår.

Miljøverndepartementet konstaterer at området har unike verneverdier av internasjonal karakter og er knyttet til helt spesielle lokaliteter og naturgitte forhold. I tillegg er de sårbare i forhold til menneskelig påvirkning. Samtidig er det ytret ønske om vindkraftutbygging som kan dempe kraftkrisen og skape positive ringvirkninger i lokalsamfunnet. Vernegrensen er derfor justert slik at det lar seg gjøre å utvide vindmølleparken i tråd med Statkrafts planer. Dette reduserer verneområdet med ca 1,5 km². Videre er myrområdet vest for veien

som går gjennom området i vest, tatt ut av planen. Dette utgjør ca. 2 km². Også øst for veien er grensen flyttet mot sør-øst, slik at vernearealet her er redusert med i underkant av 1 km².

Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Midt-Smøla naturreservat.

10.7 Sjøvågen naturreservat (ca. 557 dekar hvorav Ca 208 dekar er ferskvann og sjø)

Formålet med fredningen er å ta vare på et egenartet nasjonalt verdifullt kystområde, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv, og økologiske funksjoner. Botaniske verdier knytter seg til brakkvannsmiljøet og havstranda som er en nasjonalt sjelden og trua naturtype. Området har verdi som overvintringslokalitet for ender, overnattingsplass for rovfugl, hekkeområde for grågås, hegre og rovfugl og med en god bestand av oter. Området er tilnærmet urørt og har vitenskapelig og pedagogisk interesse. Det er ingen kjente større tekniske inngrep her.

Lokale høringsuttalelser

Norsk Ornitologiske Forening mener at for selve Sjøvågen er avgrensingen riktig, men langs strandsona vest for Storholmen bør grensa følge ei linje langs sjøen.

Flere grunneiere er i mot verneforslaget, og krever at det utarbeides et nytt forslag med utgangspunkt i en bredt sammensatt arbeidsgruppe. De motsetter seg enhver fredning nord for vannskillet på området mellom Sjøvågen og Nelvikvågen.

Kunnskapsgruppe Havbruk påpeker at selve Sjøvågen kan være aktuell til østersdyrking og oppdrett av marin yngel. Gruppen mener at pollens egnethet og kapasitet bør utredes før et eventuelt vern vedtas.

Kunnskapsgruppe Tang og tare mener at det på prinsipielt grunnlag bør være tillatt med høsting av tang og tare, selv om et forbud nesten ikke vil ha noen betydning.

Kunnskapsgruppe Reiseliv viser til at området er svært lett tilgjengelig. Området bør derfor holdes åpent for en viss reiselivsutvikling. Gruppen mener at forskriften bør åpne for fiskeramper, oppstillingsplass for campingvogner/bobiler med mer.

Kunnskapsgruppe Friluftsliv, jakt, fiske, undervisning og idrett mener at jakt og fangst bør foregå i henhold til gjeldende lovverk. Hundeholdet bør forholde seg til viltloven og eventuelle kommunale bestemmelser. § 4 bør omfatte tillatelse til merking av nye løyper.

Kunnskapsgruppe Fritidsbebyggelse viser til at området er godt egnet til utbygging og at det ligger nær veg. Det er planer om fritidsbebyggelse ned mot sjøen. Området nord for Sjøvågen må tas ut av vernet.

Styringsgruppa foreslår at naturreservatet reduseres i areal slik selve vågen med en sone på 10 meter fra vannkanten blir vernet.

Fylkets tilråding

Fylket ønsker ikke å endre grensene ved Sjøvågen og Nelvikvågen. Fylket tilrår at det blir mulig å høste tang og tare, men ønsker ikke å åpne for anlegg til skjelldyrking eller lignende. Verneforskriften kan åpne for naturvennlig

tilrettelegging for friluftsliv etter søknad. Det vil ikke bli åpnet for etablering av bobilplass eller lignende.

Sentrale høringsuttalelser

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) mener at målsettingen for vernet må knyttes til botaniske verdier av nasjonal betydning, undervannsenger i brakkvannspollen og et spekter av strandengsmosaikker langs brakkvannet og langs sjøfronten. Det burde vært lagt vekt på områdets verdi som overvintringslokalitet for ender, overnattingsplass for havørn og andre rovfugler vinterstid, og som hekkeområde for hegre, grågås, havørn og hønsehauk, og som et område med god bestand av oter. NOF mener at unntaket i § 4 om taretråling ikke kan være relevant.

Direktoratets tilråding

DN er enig med NOF i at det ikke er relevant med unntak for taretråling og tilrår forbud mot dette. Havbruk, inkludert skjell dyrking, er forbudt i naturreservat. DN vil ikke tilrå tilrettelegging for friluftsliv, men kan akseptere merking av nye stier etter søknad. Området har ikke bygninger, og bestemmelser knyttet til dette tas ut av forskriften. Direktoratet anbefaler at naturreservatet før øvrig blir opprettet slik fylket foreslår.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Sjøvågen naturreservat.

10.8. Sortna naturreservat (7 094 dekar, herav 6 937 dekar sjø)

Formålet med fredningen er å ta vare på et internasjonalt verdifullt og urørt kystområde, med naturlig tilknyttet plante- og dyreliv og økologiske funksjoner. Området er overvintringslokalitet for sjøfugl, lomer og sjøender, hekkeområde for sjøfugl, og leveområde for oter og havørn. Området har en spesielt stor og velutvikla tareskog. Det har særskilt betydning som referanseområde og har vitenskapelig verdi pga hekkende fuglebestander og er en del av nasjonalt program for overvåking av sjøfugl.

Kystverket har mindre anlegg her. Hele området er definert som INON-område i kategori Inngrepsfri sone 1, villmarkspregede områder.

Lokale høringsuttalelser

Flere høringsparter kritiserer planen for kun å foreslå en begrenset regulering av ferdsel. Det er spesielt pekt på behovet for ferdselsreguleringer i tilknytning til sårbare arter som havørn og smålom. I tillegg fremheves at fjærfellingsområder for andefugler kan være svært sårbare for forstyrrelser.

Møre og Romsdal fylkeskommune, Nærings- og miljøutvalget mener at det kan forsvares å ha forbud mot ilandstigning. Norsk Ornitologisk Forening mener at avgrensinga er riktig. Flere grunneiere mener at skjærene verner seg selv. Smøla Oppdrettsservice AS mener vernet ikke må hindre høsting av tang og tare. Det må settes av areal til framtidig havbruk. Forbudet mot vannscooter, vannski, paraglider med mer må fjernes.

Kunnskapsgruppe Havbruk foreslår at vernekategorien endres til landskapsvern og at det gis et generelt unntak for framtidig havbeitevirksomhet for skjell og

hummer. Det bør være tillatt med bygging av flytebrygger og lignende for drift av havbeitevirksomhet.

Kunnskapsgruppe Tang og tare viser til at forbudet mot høsting av tang og tare vil få alvorlige konsekvenser for eksisterende næringsvirksomhet.

Kunnskapsgruppe Reiseliv viser til at det foreslåtte vernet ivaretar reiselivskvaliteter.

Kunnskapsgruppe Friluftsliv, jakt, fiske, undervisning og idrett ønsker at jakt og fangst skal foregå i henhold til gjeldende lovverk. Styringsgruppa tilrår vern med de generelle kommentarer som framgår av kap. 9 og presiserer at de er mot ilandstigningsforbud. Gruppa stiller seg bak forbudet mot maskinell tangskjæring og taretråling.

Fylkets tilråding

Fylket tilrår at Sortna vernes som naturreservat med forbud mot havbruk, tangskjæring og taretråling. Området blir foreslått som referanseområde sammen med Remman. Etter fylkets vurdering er dette koordinert i forhold til Marin verneplan.

Ilandstigningsforbud i hekkeperioden er nødvendig. I dette ligger det også forbud mot eggsanking. Det tilrås unntak fra ilandstigningsforbudet for Kystverket og yrkesfiskere.

Det vil ikke være aktuelt å tillate hyttebygging. Sortna ligger langt ut i et værhardt og åpent område og egner seg mindre bra til havbruksanlegg både værmessig og i forhold til synlighet i landskapet. Fylket tilrår imidlertid at det kan åpnes for havbeite som ikke krever anlegg. Forbud mot bruk av sykkel og hest, oppføring av bygg som går tapt ved brann eller naturskade samt restaurering og vedlikehold av kulturmark tas bort fordi dette er lite aktuelt. Fylket tilrår en ny bestemmelse om tilrettelegging for friluftsliv. Fylket kan imidlertid ikke se for seg at det er aktuelt med større arrangement som krever tillatelse. Det åpnes ikke for jakt på grågåås utover vanlig jakttid, fordi slik jakt er knyttet til plager som grågåås gjør på kulturmark. Arbeidet med forvaltningsplan bør starte så snart som mulig. Fylket tilrår kun ferdselsrestriksjoner til lands i en begrenset periode av hensyn til lokale ønsker.

Sentrale høringsuttalelser

Norsk Ornitologisk Forening mener hovedmålsettingen bør være å sikre en koloni nordlig sildemåke som er akutt truet i henhold til den norske rødlista. Det bør legges vekt på områdets verdi som overvintringslokalitet for storlom, sjøfugl og sjøender. Området er ett av de viktige delområdene i Smøla. Skjærene er periodevis viktige overnattingslokaliteter for sjøfugl vinterstid.

FMC Biopolymer mener at bruk av tidsvindu eller en viss geografisk justering av forbudsområdet kunne vært brukt her. Sortna berører området Griphølen som er foreslått i marin verneplan. Det forutsettes at marin verneplan ikke kommer med strengere restriksjoner enn det som er foreslått for disse områdene.

Direktoratets tilråding

Området har ikke bygninger og det er et generelt forbud mot hyttebygging i naturreservat. DN vil ikke tilrå at det kan åpnes for tilrettelegging for friluftsliv. Direktoratet anbefaler at naturreservatet for øvrig blir opprettet slik fylket foreslår.

Miljøverndepartementet viser til områdets internasjonale verneverdi, og at det dermed er påkrevd med vern som naturreservat, med de restriksjoner dette medfører. Departementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Sortna naturreservat.

10.9. Sør-Smøla landskapsvernområde med dyre- og plantelivsfredning (ca. 183 068 dekar, herav 157 089 dekar sjø)

Formålet med vernet er å ta vare på et egenartet vakkert og internasjonalt verneverdig natur- og kulturlandskap med det biologiske mangfoldet som preger området. Området er overvintringsområde for sjøfugl, lomer, dykkere, skarv, hegrer, svaner, sjøender og havørn, hekkeområde for grågås, sjøender, havørn og vadefugler. Området har også en tett bestand av oter og sel. Botanisk er det et svært viktig område med kystlynghei, naturbeitemarker, havstrand og naturtyper knyttet til havstrand, brakkvann og ferskvann. Området er også rikt på kulturminner.

Over hele området er det sjømerker og fyrlykter. Her finnes flere eldre fiskevær, men også enkeltstående hytter/fritidshus/bygninger. Det er også strømmnett knyttet til Ringsøya i nordøst og til Ellevsøya i sørøst. Det meste av skjærgårdsarealet er definert som inngrepsfrie og villmarkspregede områder.

Lokale høringsuttalelser

Kommunen ønsker at landskapsvernområdet ikke deles inn i A og B soner. Vernet må ikke være til hinder for etablering av fiskeoppdrettsanlegg, skjellanlegg og anlegg for havbeite etter vanlige konsesjonsregler. Alternativt kreves det at kravet til søknad om etablering av oppdrettsanlegg i henhold til verneforskriften må ikke komme i tillegg til ordinær konsesjonsbehandling. Havbruk føres inn under generelle unntak i verneforskriftene.

Det er gitt åpning for en fortetting av bygningsmassen på Hallarøya og Ringsøya. Dette samsvarer med Smøla kommunes kommuneplan. Bruk av hest og tråsykkel bør avklares i forvaltningsplanen. En slik plan vil dessuten kunne innskjerpe praksis hvis aktiviteten skulle utvikle seg negativt i forhold til verneinteressene.

Møre og Romsdal fylkeskommune, Nærings- og miljøutvalget foreslår at grensene mot Edøyfjorden justeres. Det bør vurderes å gjøre resten om til landskapsvernområde.

Smøla Bondelag mener at området fra og med Kuli og østover bør tas ut av verneforslaget. Møre og Romsdal Bondelag mener at grensene ved Kuli må endres i samsvar med krav fra grunneier. Forskriften må åpne for at det etter søknad kan settes opp nye bygninger til næringsutvikling som ikke er i strid med verneformålet. Bondelaget ønsker også at det i samsvar med forvaltningsplan eller etter søknad kan være anledning til å tillate skogreisning. Bestemmelser må ikke være til hinder for tradisjonelle turer i regi av grunneiere eller grunneierorganisasjoner.

Smøla Fiskarlag, Veiholmen Fiskarlag, Sør-Smøla Fiskarlag og Smøla Senterparti mener at hele området må ut av verneplanen. Smøla IL er mot ilandstigningsforbudet.

Rossvoll Grendalag går imot oppretting av verneområdet. Dersom vernet likevel skal gjennomføres er det behov for en konsekvensutredning og involvering av allmennheten. Hvis Rossvoll naturreservat opprettes må områdene i ”Områdeplan for Rossvoll” holdes utenfor.

UL Framtida (ULF) mener at aktiviteter i stor grad blir hindra. Det må utarbeides en konsekvensanalyse. ULF er i mot forbud mot teltleire, idrettsarrangement, jaktprøver og andre større arrangement. Bruk av hest og sykkel må være lov. Forbudene knyttet til jakt og fangst må mykes opp. Forbudene i § 3 nr. 5 a) knyttet til motorferdsel er alt for restriktive.

Norsk Ornitologisk Forening mener at en bør vurdere en grenseutviding for å sikre sentrale områder for viktige arter. Avgrensinga av det opprinnelige Rossvoll naturreservat er riktig. Grensene for Jøa naturreservat bør justeres. Vatna nord for Steinnesberget bør endre verneform fra landskapsvern til naturreservat. Hele Kulisvaet med Bjønnholman og deler av strandsona langs Edøya bør vernes. Dette gjelder også Høgøysvaet, Straumsvaet og holmene sør for Rossvolløya.

Taretrålfiskernes forening ber om at det blir tillatt med taretråling. Smøla Oppdrettservice ønsker at vernet ikke hindrer høsting av tang og tare. Det må settes av areal til havbruk. Forbudet mot vannscooter, vannski, paraglider med mer må fjernes. Stolt Sea Farm AS, Sal Mar AS og Smølen Handelskompagni AS ønsker at det må åpnes for akvakultur.

Mange grunneiere ønsker at hele eller deler av området ikke skal vernes. De ønsker å ha muligheter til restaurering/vedlikehold av eksisterende bygg samt muligheter for tilbygg til eksisterende bygninger. Det er ønske om åpning for nybygg i forbindelse med reiseliv og av fritidshus, samt muligheter for gjenoppbygging på gamle tufter. Flere grunneiere er negative til ferdselsforbudet i det opprinnelige Sør-Smøla naturreservat. Enkelte grunneiere mener det fortsatt må være muligheter for høsting av tang og tare. Det bør tillates bygging av kai/ramper på øyer der det skal være beitedyr, brønngraving på øyene, oppdyrking, skjøtsel av gammel kulturmark, fjerning av trær og busker, uttak av ved, anledning til å sette opp gjerder i forbindelse med beite, uttak av grus til vegvedlikehold, utbedring av kjerreveg, ta ut myrareal for oppdyrking, jakt og fangst som i dag, anledning til motorisert ferdsel på land, ikke forbud mot oppføring av anlegg og faste innretninger, ikke restriksjoner på bruk av modellfly, anledning til bruk av vannski, bruk av helikopter uten søknad i tidsrommet 1.7-1.8, rydding av strender og egg- og dunsanking.

Kunnskapsgruppe Havbruk vurderer arealet i forslaget til Sør-Smøla naturreservat å være spesielt viktig for oppdrettsnæringen. Det foreslås at noe areal tas ut og at resterende areal endres til landskapsvernområde. Det opprinnelige Rossvoll og Jøa naturreservat kan vernes som landskapsvernområde. Det foreslås unntak for skjelldyrking og havbeite. Flytebrygger, landbaser og lignende for drift av oppdrettsvirksomhet bør tillates.

Hele det opprinnelige Sør-Smøla landskapsvernområde anbefales tatt ut av verneplanen, alternativt at det blir tillatt med oppdrettsanlegg og skjellkulturer som krever anlegg.

Kunnskapsgruppe Landbruks endringsforslag er for det meste fanget opp av styringsgruppas forslag. Utover dette bør det gis anledning til å sette opp nye bygninger til landbruksformål med tilleggsnæringer og kårbolig. Gruppen ønsker også at det kan gis mulighet til næringsutvikling som ikke er i strid med verneformålet, samt skogreising. Her er grusforekomster, beiteområder, stort

potensial for variert næringsutvikling knyttet til gårdsbruk, særlig fritidsbebyggelse og skjærgårdsturisme. Det opprinnelige Rosvoll naturreservat anbefales vernet som landskapsvernområde.

Kunnskapsgruppe Tang og tare ønsker at det må tillates høsting av tang og tare. Det er uakseptabelt å ikke sidestille høsting av tang og tare med fiske og skjellsanking.

Kunnskapsgruppe Reiseliv mener at det opprinnelige forslaget om Sør-Smøla naturreservat bør ut av verneplanen. Subsidiært bør grensen justeres. Ferdselsforbudet i reservatforslaget må fjernes. Verneforskriften må heller ikke være til hinder for nyanlegg i reiselivssammenheng. Det bør ikke være forbud mot telteleire, idrettsarrangement, jaktprøver eller andre større arrangement. For Rosvoll naturreservat ivaretar vernet naturkvaliteter uten at reiselivsinteressene blir vesentlig negativt berørt. For forslaget om Jøa naturreservat må det åpnes for fysisk tilrettelegging for reiseliv i tilknytning til eksisterende infrastruktur. Det må være tillatt med telteleire, idrettsarrangement, jaktprøver og andre større arrangement. Området er meget attraktivt for fiske og med god tilgjengelighet.

Kunnskapsgruppe Friluftsliv, jakt, fiske, undervisning og idrett mener at forslaget til det opprinnelige Sør-Smøla naturreservat strykes. Verneforslaget for Jøa bør primært også strykes. For Rosvoll må en del areal tas ut. Alternativt må ferdselsforbudet strykes.

For Jøa og Rosvoll må jakt og fangst tillates i henhold til gjeldende lovverk. Hundehold bør forholde seg til viltloven og eventuelle kommunale forskrifter. Restriksjoner knyttet til telteleire, idrettsarrangement, jaktprøver og andre større arrangement, samt restriksjoner knyttet til bruk av sykkel og hest bør strykes. § 4 bør omfatte tillatelse til merking av nye løyper. Forskriftene bør ikke være til hinder for bygging av flytebrygger, gapahuker, leirområder etc. Det bør være tillatt med bruk av vannscooter og vannski.

Kunnskapsgruppe Fritidsbebyggelse mener det bør være muligheter for å gjenreise tidligere kaianlegg/naust/uthus i tilknytning til eksisterende bygninger i det opprinnelige forslaget til Sør-Smøla naturreservat. Det bør ikke være ilandstigningsforbud. Det opprinnelige forslaget om Rosvoll naturreservat bør tas ut av verneplanen på grunn av potensielt areal for fritidseiendommer. For Jøa må grensa justeres. Det opprinnelige forslaget om Sør-Smøla landskapsvernområde bør tas ut av verneplanen. Subsidiært bør det være tillatt en forsiktig og planmessig fritidsbebyggelse.

Styringsgruppa mener at det opprinnelige forslaget om at Sør-Smøla naturreservat bør tas ut av verneplanen. Det opprinnelige forslaget om Rosvoll naturreservat bør reduseres i omfang. Deler av Jøa bør tas ut og resterende areal gå inn i Sør-Smøla landskapsvernområde. Arealet i landskapsvernområdet bør reduseres, og resten slås sammen med restene av Jøa og Rosvoll naturreservat til et nytt Sør-Smøla landskapsvernområde. Det bør åpnes for havbruk. Styringsgruppa tilrår ikke inndeling i to soner. Det foreslås følgende endringer i forskriften:

-§ 3 nr. 1 – Inngrep i landskapet: Setningen ”Opplistinga er ikkje uttømmande” strykes.

-§ 3 nr. 2 – Plantelivet: All innmark skal kunne drives. Skogsdrift og uttak av ved kan skje i medhold av plan som er godkjent av forvaltningsmyndigheten.

-§ 3 nr. 3 – Dyrelivet: I bestemmelsen som forbyr innføring av nye dyrearter må det presiseres at dette gjelder ville dyrearter. Jakt og fangst og bruk av skytevåpen bør være tillatt etter gjeldende lovverk og/eller lokale forvaltningsplaner.

-§ 3 nr. 4 – Ferdsel: Styringsgruppa ønsker ingen regulering av bruk av hest og sykkel.

-§ 3 nr. 5 – Motorferdsel: I nr. 5.1 bør ordet ferdsel endres til motorferdsel da denne bestemmelsen gjelder nettopp motorferdsel. I nr. 5.2. foreslår styringsgruppa unntak for motorferdsel i samband med drift av jordbruksareal, samt at det skal være unntak for motorferdsel i samband med godkjent skogsdrift og bruk av veger.

-§ 3 nr. 6 – Forureining: Forbudet mot å bruke motor på modellfly, modellbåter ol anbefales strøket.

En grunneier reagerer på at to eldre fiskevær (Hallarøya og Ringsøya) gis tillatelse til en viss fortetting av bygningsmassen og er således forfordelt i forhold til andre grunneiere.

Grunneiere på Karlsholmen mener det er viktig å kunne bebygge gamle tufter på de øyene der det bor folk, samt at det gis mulighet til ny bebyggelse. De ser ingen forskjell på Ringsøya og Hallarøya i forhold til Karlsholmen, og mener det bør være mulig å sette opp ny bebyggelse også på Karlsholmen.

Grunneier på Karlsholmen mener at ilandstigningsforbud er for strengt, og mener at området bør inngå i Sør-Smøla landskapsvernområde.

En grunneier på Arnøya/Buarnøya ser for seg at øyene har et stort potensial for reiseliv og mener det er et behov for både vedlikehold av eksisterende bygninger og å sette opp nybygg. Grunneier mener også at aktiv bruk er nødvendig for å beholde øyas fine karakter og kulturlandskap. Grunneier støtter styringsgruppas forslag til verneplan.

Fylkets tilråding

Det er gjennomført grenseendringer for Rosvoll- og Jøa-området for å sikre landbruksinteresser. Olderøya og Hoøya foreslås videreført som en del av Sør-Smøla landskapsvernområde. Hele Kuli er tatt ut. Arealer med store naturverdier blir liggende utenfor forslaget til verneområde, men disse verdiene må sikres gjennom annet lovverk hvor kommunen har hovedansvaret.

Fylket tilrår at det blir tillatt med tanghøsting og taretråling. Det er nær sammenheng mellom det rike marine miljøet og den store fuglebestanden. For å redusere konflikten mellom taretråling og naturverdier er det foreslått å sette høstingsfrekvensen av tare til hvert sjetten år. Det foreslås ingen restriksjoner på manuell tangskjæring utover regler i eget lovverk. Maskinell tangskjæring foregår langs strandsonen og kan komme i konflikt med fuglelivet i hekkeperioden og det tilrås derfor forbud mot maskinell tanghøsting i den mest sårbare perioden.

Fylket tilrår forbud mot bygging av nye hus og bygging på gamle tufter. Bruksendring og ombygging av eldre hus kan godtas etter søknad. Bygninger som har falt helt ned kan ikke forventes å få bli bygd opp igjen. Uthus i forbindelse med eksisterende hus, kaier og anlegg kan vurderes bygd etter søknad. I tråd med kommuneplanen vil det bli gitt anledning til en viss fortetting i reiselivssammenheng på Ringsøya og Hallarøya. Nye bygninger til tradisjonell næringsutnyttelse kan tillates oppført etter søknad.

Fylket opprettholder forslaget om en A og B sone, hvor det i A-området åpnes for at det kan søkes om etablering av fiskeoppdrettsanlegg, skjellanlegg og anlegg for havbeite. Soneringen er en avklaring av hvor det kan være aktuelt med næringsutvikling som for eksempel havbruk. Fylket tilrår at ilandstigningsforbudet blir tatt ut.

Rydding av søppel og drivved i strandlinja er et positivt tiltak. Det er derimot ikke åpnet for motorferdsel på land i denne sammenheng.

Vernet er ikke til hinder for en tradisjonell skjøtsel av kulturlandskapet som sikrer det biologiske mangfoldet, men nydyrking blir ikke tillatt. Det er åpnet for at man etter søknad kan grave brønner i tilknytning til beite eller hus. Nødvendig bruk av helikoptertransport må vurderes i hvert enkelt tilfelle etter søknad og med hjemmel i både motorferdselloven og verneforskriften. Fylket tilrår forbud mot planting av fremmede treslag. Hugging i plantefelt kan godkjennes etter søknad eller gjennom forvaltningsplan. Eksisterende veger kan vedlikeholdes og eventuelt utbedres etter søknad, men grus til vedlikehold må i hovedsak hentes utenfor verneområdet.

Fylket tilrår at det åpnes for bygging av bruer og klopper, anlegg av ankrings- og renovasjonsplasser, flytebrygge, gapahuker og utsiktspunkt samt merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, løyper og gamle ferdselsårer, samt rydding og merking av nye stier og løyper som og er i tråd med forvaltningsplan. Bruk av vannski, vannscooter med mer vil være forbudt. Det er for øvrig forbud mot motorferdsel til lands i fritidssammenheng, mens det på sjøen ikke er restriksjoner. Fylket tilrår at foreninger uten å søke kan organisere ferdsel som ikke er negativ for verneformålet. Fylket tilrår at bruk av godkjente kjemiske midler kan aksepteres på innmark, men ikke på utmark. Bestemmelsen om unødig støy strykes som foreslått da det er regulert i § 3.

Sentrale høringsuttalelser

Smøla kommune kan kun akseptere vern slik det er beskrevet i styringsgruppas rapport. Etablering av fiskeoppdrettsanlegg, skjellanlegg og anlegg for havbeite må kunne skje etter vanlige konsesjonsregler uten søknad til forvaltningsmyndigheten. Kommunen ønsker en begrenset og kontrollert bygging/rehabilitering på andre aktuelle øyer enn det som er tilrådd fra fylket ved rullering av kommuneplanen.

NTNU, Vitenskapsmuseet mener at Kuli har verdier som kulturlandskap, og burde vernes.

Statens Landbruksforvaltning (SLF) foreslår i § 3 nr. 1.2 b) en forenkling fordi teksten er vanskelig å forstå: - drift og vedlikehold og skjøtsel av jordbruksareal og kulturmark. SLF mener at bestemmelsen i § 3 nr. 1.3 d) om brenning av gras og lynghei er unødvendig da dette reguleres av § 3 nr. 1.2 b). I § 3 nr. 1.3 g) foreslår SLF at *tradisjon og landskapet sin karakter* endres til *tradisjonell byggeskikk og endrer landskapet sin karakter*. Bestemmelsene knyttet til skogsdrift og vedhogst bør plasseres under § 3 nr 1 Inngrep i landskapet og ikke under § 3 nr. 2 Plantelivet. Videre mener SLF at bestemmelsene knyttet til beite i § 3 nr. 2 d) er unødvendig da beite allerede er omtalt i § 3 nr. 1.2 d).

Norges Naturvernforbund er kritisk til å gjøre om forslag til naturreservat til landskapsvernområde. Oppdrett vil forringe kvaliteten på området betraktelig. Hvis det blir landskapsvernområde foreslår NNV at oppdrett av torsk og laks ikke

tillates. Hvis dette tillates, må konsesjon kun gis tidsbegrenset med forpliktelse for konsesjonær til å bekoste en uavhengig miljøevaluering før videre konsesjon gis. DN skal sette evalueringskriterier og konsesjonshaver betaler evalueringen.

Norsk Ornitologisk Forening påpeker at store deler av området er definert som inngrepsfri natur som i følge nasjonale miljømål skal prioriteres høyt. Deler av området er kystkulturlandskap som har vært benyttet til beite og slått og har botaniske verdier. Området utmerker seg i nordisk sammenheng og har viktig funksjon som beiteområde, fjærfellingsområde og dels hekkeområde for sjø- og våtmarksfugl. Dette er myteområde for rødlistearter som islom, gulnebbblom og sjøorre. Havørn hekker her, og området har store ansamlinger av ikkehekkende fugl i deler av året. Det har dessuten vært det viktigste hekkeområde for teist i Smøla. Det burde vært lagt vekt på områdets verdi som trekk- og overvintringslokalitet, hekkeområde, fjærfellingsområde og som et område med tett bestand av oter. Sør-Smøla har store og viktige verdier i forhold til internasjonale avtaler og nasjonale miljømål som ikke er med i verneområdet. Avgrensingen synes derfor ulogisk. NOF støtter at store deler av området kan vernes som et landskapsvernområde, men et større område i sørvest bør beholdes som naturreservat. Det bør vurderes ferdselsforbud i visse soner i tider på året for å unngå uheldig forstyrrelse av fuglelivet.

Kjemisk Forbund er negativ til taretråling hvert sjette år i stedet for hvert femte år. FMC Biopolymer mener taretråling hvert 6. år er et klart brudd på eksisterende forvaltning av tareressursene der høsting hvert 5. år er normalt.

Fiskeridirektoratet mener § 3 nr. 2 i endres til: *Taretråling etter egne lovverk er tillatt.*

Riksantikvaren mener at verneformen landskapsvern gir godt nok vern for Sør-Smøla området. RA slutter seg til anbefalingene om å utarbeide forvaltningsplan for Sør-Smøla der kulturminneinteressene inngår. Regional kulturminneforvaltning må ta del i utarbeidelsen av forvaltningsplanen.

Direktoratets tilråding

Fylket har tatt ut en del arealer uten at det i hovedsak går på bekostning av sentrale verneverdier. I kommunens forslag er store områder med nasjonale og internasjonale verneverdier holdt utenfor. DN erkjenner lokale behov for områder til næringsutøvelse, men mener at fylkets forslag langt på veg dekker behovet. Både landbruksnæring, tarenæring, havbruksnæring, og reiseliv er gitt store innrømmelser.

DN tilrår at det kan åpnes for nybygg til reiselivsformål utover fylkets forslag. Dette innebærer fortetting hvor det allerede eksisterer et bygningsmiljø. Det skal settes kriterier for dette i forvaltningsplanen. Dette inkluderer ikke steder med bare 1 til 2 fritidshus. Tufter skal heller ikke være kriterium for dette. Dette vil gjelde både nye bygninger, ombygging, restaurering og tilbygg til eksisterende bygninger. DN vil også tilrå at det etter søknad kan settes opp nye bygg i tilknytning til landbruk og fiske. Brygger kan vedlikeholdes og utvides etter søknad hvis det ikke er i strid med verneformålet.

DN enig med NOF i at delområder burde vernes som reservat. Fylket har imidlertid gjort en avveining mellom bruker- og verneinteresser og konkludert med at landskapsvern med plante- og dyrelivsfredning kan ivareta naturverdiene.

Det må likevel utøves en stor grad av forsiktighet og DN forutsetter en restriktiv praksis ved søknader om havbruksanlegg. DN er likevel av den oppfatning at fylkets forslag ivaretar verneverdiene. DN tilrår at det utarbeides en forvaltningsplan som skal godkjennes av DN. DN slutter seg til at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til havbruksvirksomhet dersom det ikke strider mot verneformålet i A-området.

Ved vern av områder som omfatter gårdsbruk som drives aktivt i dag er det viktig at vernet skjer i overenskomst med grunneier. Fylket har konkludert med at dette ikke er mulig her, og tilrår å ta ut Kuli fra verneforslaget. DNs vurdering er at verneverdiene på Kuli helt klart forsvarer vern. DN mener videre at vern av deler av Kuli bør kunne vurderes på et senere tidspunkt.

SLFs forslag er i det vesentlige imøtekommet, men DN ønsker å opprettholde en egen bestemmelse i § 3 nr. 1.3 om lyngbrenning, da dette kan være aktuelt i områder utover det som blir omtalt i forvaltningsplanen.

Direktoratet anbefaler at landskapsvernområdet for øvrig blir opprettet slik fylket foreslår.

Miljøverndepartementet viser til avveiningene som er foretatt mellom ulike interesser, som har medført at naturfaglig verdifulle områder er tatt ut av planen.

Av hensyn til de store naturverdiene er dette ingen optimal løsning.

Departementet mener imidlertid at verdiene bør kunne ivaretas gjennom kommunens arealplanlegging i medhold av plan- og bygningsloven.

Departementet har redusert den sonen der oppdrettsvirksomhet ikke tillates (B), slik at den sonen der oppdrett kan tillates (A) er blitt sammenhengende og betydelig større.

MD er blitt gjort kjent med at grunneier på Kuli er bekymret for at dette området vil bli vernet på et senere tidspunkt. MD vil bemerke at det ikke foreligger noen planer om dette. Departementet slutter seg for øvrig til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Sør-Smøla landskapsvernområde med plante- og dyrelivsfredning.

10.10. Haverøya landskapsvernområde med plante- og dyrelivsfredning (ca. 2 828 dekar hvorav 1 889 dekar sjø)

Formålet med vernet er å ta vare på et egenartet vakkert natur og kulturlandskap av nasjonal verdi med det biologiske mangfoldet som preger området. Det er en særdeles rik sjø- og vannfuglbestand, oterbestand og havørnbestand her.

Botaniske verdier er knyttet til naturtyper som kystlynghei, naturbeitemark og høgmyr. Kulturlandskapet er svært artsrikt med mange rødlistearter. Det er viktig at beitinga fortsetter for å sikre de botaniske verneverdiene.

Det er ingen kjente tekniske inngrep her. Hele området er definert som INON-område i kategori Inngrepsfri sone 2.

Lokale høringsuttalelser

Se høringsuttalelser under Sør-Smøla landskapsvernområde.

Fylkets tilråding

Fylket tilrår vern av Haverøya landskapsvernområde.

Sentrale høringsuttalelser

Fiskeridirektoratet mener at § 3 nr. 2 i bør endres til *Taretråling etter egne lovverk er tillatt.*

Direktoratets tilråding

Fylket har gjort oppmerksom på at flere av unntakene for motorferdsel som er foreslått i § 3 nr. 5 ikke er relevante: Unntak for motorferdsel på innmark, i samband med skogsdrift, på veger, i forbindelse med vedhogst, storviltjakt, fiske og for transport til hytter. Dette er kommet med i fylkets tilråding fordi unntakene er relevante i Sør-Smøla landskapsvernområde som Haverøya var en del av. DN tilrår dermed at dette tas ut av forslaget til forskrift. Det er heller ikke kraftlinjer i området slik at også disse bestemmelsene tas ut. Direktoratet anbefaler at landskapsvernområdet før øvrig blir opprettet slik fylket foreslår. DN slutter seg til at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til havbruksvirksomhet dersom det ikke strider mot verneformålet i A-området.

Miljøverndepartementet slutter seg til direktoratets tilråding og anbefaler opprettelse av Haverøya landskapsvernområde med plante- og dyrelivsfredning.

Miljøverndepartementet

tilrår

Forskrifter om verneplan for Smøla, Smøla kommune, Møre og Romsdal fylke,
fastsettes i samsvar med vedlagte forslag
(vedlegg 1 - 10).